

DE FAMILIE DONCHE TE DIKSMUIDE IN DE 15de TOT 18de EEUW

Toen wij in 1980 een genealogie van de familie Donche publiceerden, werd daarin ook een vrij uitgebreide tak te Diksmuide beschreven (1). De verste zekere voorouder van deze tak, Lodewijk Donche, tesorier van Diksmuide in 1541, werd via een andere Lodewijk Donche en een Renault Donche, genealogisch verbonden met een oude Veurnse tak, waarvan de bakermat ongetwijfeld Alveringem is (2). Dit verband, een hypothese, namen we over uit een eerdere publicatie (3) (4).

Door de verdwijning van het Diksmuidse stadsarchief tijdens de Eerste Wereldoorlog, is het opstellen van een genealogie voor een familie uit deze stad geen eenvoudige zaak. Evenwel zijn er een beperkt aantal bronnen vóór W.O. I gekopieerd of bewerkt geworden en enkele gepubliceerd (5). Ook een zeer klein deel van het archief werd na de oorlog her en der teruggevonden. Anderzijds werden tal van Diksmuidse families uitvoerig genealogisch beschreven in diverse delen in de reeks *Tablettes des Flandres*, gebaseerd op talrijke nota's uit het Diksmuidse stadsarchief, genomen vóór W.O. I. Daarin werd ook een genealogie Donche gepubliceerd, die als basis diende voor verdere uitdieping en aanvulling.

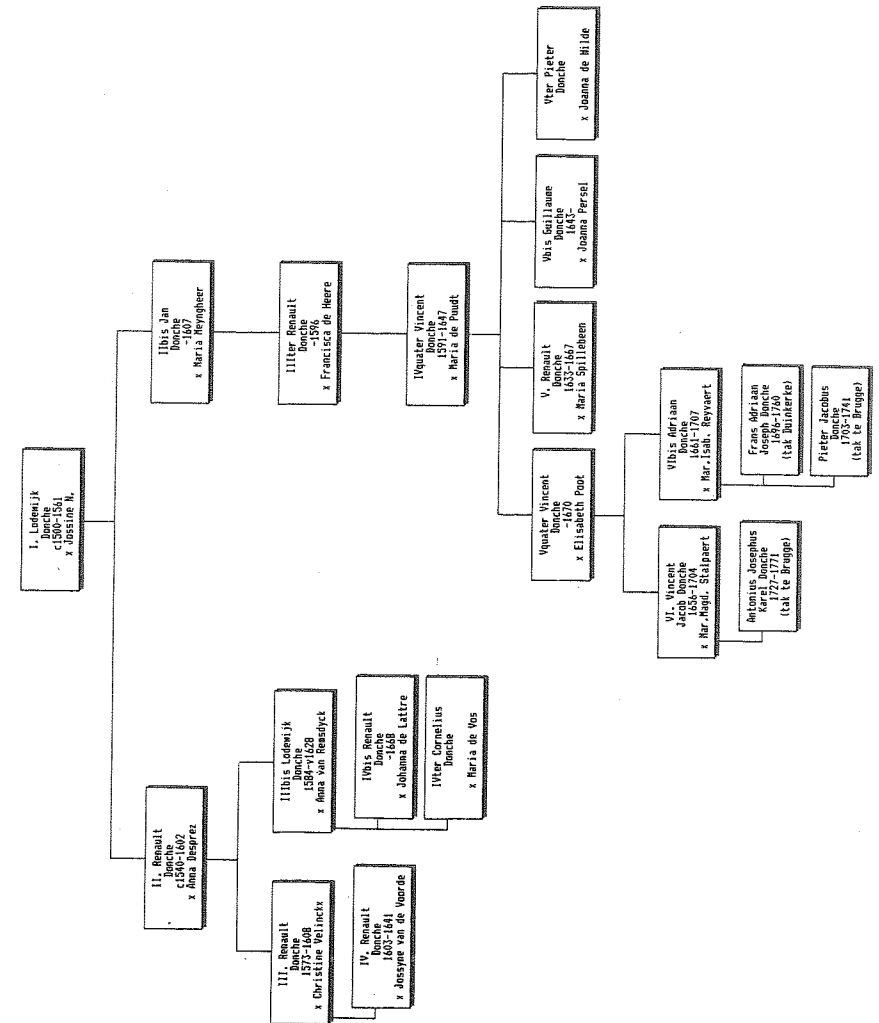
Voor het samenstellen van een echte familiegeschiedenis zijn we verder op zoek gegaan naar bronnen, die gegevens konden aanbrengen. Tot deze bronnen behoren enkele 19de eeuwse historisch-heemkundige publicaties, het Fonds Merghelynck in de KBB, de beperkte reeks "wettelijke passeeringen" in het RAB, (geklasseerd onder kasselrij Veurne of aanwinsten), staten van goed van het Brugse Vrije, belastingsdocumenten van allerlei aard in het ARA, enz. Betreffende

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

ARA: Algemeen Rijksarchief Brussel
RAB: Rijksarchief Brugge
RAG: Rijksarchief Gent
SBB: Stadsbibliotheek Brugge
SBI: Stadsbibliotheek Ieper
SBV: Stadsbibliotheek Veurne
SMD: Stadsmuseum Diksmuide
KBB: Koninklijke Bibliotheek Brussel
FM: Fonds Merghelynck (KBB)
RK: Rekenkamer
KV: Kasselrij Veurne

- (1) RAB, SBB, SBV, SBI, Wettelijk Depot Brussel, P.A. DONCHE, Resultaat der opsoeckingen voor een genealogie der familie Donche, 1980.
- (2) P.A. DONCHE, *De familie Donche in de kasselrij Veurne in de 15de en 16de eeuw*, in: *Vlaamse Stam*, jrg. 19 (1983) nrs. 10, pp. 453-463 en 11, pp. 495-505.
- (3) W. van HILLE, *Généalogie de la famille Donche*, in: *Tablettes des Flandres, Document 7: Familles de West-Flandre* (Brugge 1974), pp. 281-330.
- (4) Een 19de eeuwse versie van een stamboom der familie Donche is: *Généalogie de la famille Donche*, handschrift berustend in: Provincialeat der Vlaamse Jezulieten, Haachtsesteenweg 8, 1030 Brussel. Het verband tussen de Diksmuidse en Veurnse Donche's dat hierin gegeven wordt is totaal onjuist.
- (5) Voor een overzicht van de Diksmuidse bronnen, zie vooral: W. van HILLE, *De poorters van Diksmuide*, in: *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis, gesticht onder de benaming "Société d'Emulation" te Brugge*, XCIX (1962), pg. 225 e.v. met opgave van alle genealogische bronnen. In het tijdschrift *Vlaamse Stam* werd het "Weesenboek" gepubliceerd. Het stadsarchief te Diksmuide bewaart nog één doopregister (1650-1664) en enkele pandingboeken naast allerlei losse documenten.

Genealogie Donche te Diksmuide

Genealogische schets
van de voornaamste stamhouders

Diksmuide bestaat er nog een zeer uitgebreide en praktisch intact bewaarde archiefreeks. Het betreft de stadsrekeningen, of althans de dubbels, welke gelijktijdig met de originelen gemaakt werden. Deze dubbels werden door de Rijksse Rekenkamer gebruikt voor nazicht der rekeningen. Het archief van deze Rekenkamer werd in de 18de eeuw, althans voor wat stukken aangaande Vlaanderen betreft, overgebracht naar Brussel, waar ze thans in het ARA bewaard worden. Van de stadsrekeningen werd in de 19de eeuw een analyse gemaakt vanuit historisch-heemkundig standpunt. Gezien dit de enige (bijna volledige) archiefreeks betreffende deze stad is, hebben wij dan ook het grootste deel van deze rekeningen systematisch doorgelezen op zoek naar genealogische gegevens. Eerdere (gunstige) ervaringen met de door A. Merghelynck bewerkte kasselrijrekeningen van Veurne hebben ons daartoe aangezet.

Hoewel de gegevens uit de stadsrekeningen niet toelaten de Donche's vóór 1541 te verbinden met de genealogie der Donche's in de kasselrij Veurne, geven ze toch enkele aanwijzingen. Dat de Diksmuidse Donche's afstammen van de Donche's uit de kasselrij Veurne kan anderzijds moeilijk betwijfeld worden, gezien beide takken hetzelfde wapenschild gebruikten.

Belangrijk voor het familieverband is te noteren dat in issuwerekeningen van de kasselrij Veurne, in 1502-1503 een Lodewijk Donche, poorter van Diksmuide vermeld wordt, die een issuwebelasting betaalt voor goederen verkocht aan een zekere Jehan Donche (een broer?). Deze goederen waren gelegen te Alveringem, wat de Lodewijk Donche dus in direkt verband brengt met de Donche's uit de kasselrij Veurne, van welke tak ontegensprekelijk Alveringem de bakermat is. In de Diksmuidse stadsrekeningen vinden we in 1502-1503 een Loys Donche, vermoedelijk dezelfde persoon, poorter van Diksmuide die issuwerecht betaalt voor gronden door hem gebruikt, liggende in Lo (6).

De gegevens uit de stadsrekeningen bewijzen dat Lodewijk Donche, tesorier in 1541, zeker niet een zoon van Lodewijk Donche, burgemeester van Diksmuide tussen 1491 en 1508 kan geweest zijn, zoals tot nu toe werd aangenomen. Mogelijks is de relatie deze van grootvader en kleinzoon, maar dit kan noch bewezen noch ontkend worden.

1. JAN DONCHE is de eerste naamgenoot die we in de Diksmuidse stadsrekeningen aantreffen. In 1458 bewoont hij het eerste huis van de Diksmuidse "Noortstrate". Hij wordt evenwel niet vermeld in de inwonerslijsten van de twee jaar daarvoor, noch in deze van het jaar daarna (7).

2. LODEWIJK DONCHE, komt vanaf 1478 in de stadsrekeningen voor. Hij bouwde een loopbaan uit in het stadsbestuur die aan de hand van de rekeningen zeer goed te volgen is:

1477 10de Raad op 11	1493 burgemeester van "courpse"
1478 8ste Raad op 11	1494 1ste Raad
1479 9de Schepen op 11	1495 1ste Raad
1480 10de Schepen op 11	1498 burgemeester van schepenen
1481 8ste Schepen op 11	1499 burgemeester van "courpse"
1482 7de Raad op 9	1500 1ste Schepen
1483 4de Raad op 6	1501 1ste Schepen
1484 4de Raad op 8	1502 burgemeester van schepenen
1485 3de Schepen op 6	1503 1ste Schepen
1486 2de Schepen	1504 burgemeester van schepenen
1487 burgemeester van commune	1505 1ste tesorier
1488 1ste Schepen	1506 1ste tesorier en
1489 1ste Schepen	stedehouder van de ruwaert
1490 burgemeester van schepenen	1407 burgemeester van schepenen
1491 2de tesorier	1408 1ste Schepen
1492 2de tesorier	1409 stedeouder van de ruwaert
	1410 luitenant van de
	burgemeester van schepenen

Opmerking: In bovenstaande lijst en in alle volgende lijsten is het vermelde jaartal, het jaar waarin hij in de vermelde functie verkozen werd. Een ambtsjaar verliep van halfweg de lente tot de volgende lente. Men was dus steeds actief in twee kalenderjaren. Het hier vermelde jaar is het eerste jaar, tevens het kalenderjaar waarin men het langst actief was.

In de stadsrekeningen lezen we ook dat hij in 1478 en 1481 de "cayewaye" pacht voor 10 schellingen 8 denieren parisis per week (8). In 1486 pacht hij samen met Jan van Nieuwdycke de stadsvesten voor 9 pond 12 schellingen per jaar. In het jaar daarna, op 5 april is hij 4 dagen te Brugge op stadskosten, en in 1489 te Nieuwpoort om inlichtingen in te winnen nopens een gevangene te Diksmuide. We vinden Lodewijk Donche ook nog vermeld als kerkmeester in 1487-1490, 1508-1510 en 1513-1514 (9).

In 1502 wordt Lodewijk Donche samen met de burgemeester van "courpse", Lodewijk Dewale, tijdens een bezoek te Brugge, gearresteerd en opgesloten in het stadhuis. Aanleiding was een klacht van de erfgenamen van een zekere Regnault de Smerpont, waaraan het stadsbestuur van Diksmuide schulden had. Vermoedelijk was de stad Diksmuide in gebreke gebleven bij het uitbetalen van een lijfrente,

(8) De bewaarde stadsrekeningen dragen als identificatie het laatste jaar. Voor de schepenlijsten van sommige ontbrekende jaren werd beroep gedaan op nota's genomen vóór W.O. I uit de toen nog bestaande rekeningen, zoals: SMD, nota's Napoleon FEYS-KESTELOOT. In 1870 en volgende jaren werd door Napoleon Feys-Kesteloot, schepen van Diksmuide, 1098 pagina's afschriften van gegevens uit de Diksmuidse stadsrekeningen gemaakt, in drie delen (I: 1380-1432, 182 pp., II: 1432-1588, 393 pp., III: 1590-1797, 523 pp.). Deze nota's werden na W.O. I bij een notaris te Gent teruggevonden; SMD, K. FLOUR (1883-1958) *Het gemeentebestuur van Diksmuide door de eeuwen heen*. De dubbels van de stadsrekeningen berustend in het ARA werden in 1987-1988 op microfilms gekopieerd en zijn thans op het Stadsmuseum.

De "cayewaye" is een belasting die in de rekeningen uitgelegd wordt als "dat is d'assise van de lakene in de snede". De inkomsten van de stad bestonden voornamelijk uit "assisen", dit zijn belastingen op allerlei goederen en diensten. Deze belastingen werden verpacht aan partikulieren, die aan de stad een vaste som betaalden en de inning voor eigen rekening verzorgden.

(9) ARA, RK 34088 f° 5v, 34091 f° 3, 34096 f° 6, 34098 f° 25; J.W.H. WEALE, *Les églises du doyenné de Dixmude*, (II) (Brugge, 1873-1874), p. 3 en 131; SBB, nota's J. Weale, Ville de Dixmude, omslag 1.

(6) KBB, FM 26 dl. 1 p. 94, verwijzend naar ARA, RK 17650; J. CAILLIAU, *Poorters van Diksmuide*, in: VVF-Streepje, juli 1981, nr. 3, uit: ARA, RK 43196 f° 4.

(7) ARA, RK 34066 f° 5 e.v., 34067 f° 5 e.v., 34068 f° 5 e.v., 34069 f° 5 e.v. De inwonerslijst van 1446 (RK 34056 f° 4 e.v.) werd gepubliceerd in Vlaamse Stam, jrg. 23, nr. 6 (juni 1987).

iets wat wel meer gebeurde. In die tijd kon de schuldeiser de schuldenaar laten arresteren, en in het geval dat de schuld een gemeentebestuur betrof, kon men een lid van dit bestuur laten arresteren, ook gewone poorters konden hiervoor gearresteerd worden.

Beide burgemeesters bleven dus gegijzeld tot de som betaald was. Na 11 dagen waren ze terug op vrije voeten. Voor hun vrijlating werd door de stad "betaelt in de greffie van Vlaenderen voor eene commissie om(me) te lichten beide de Burchmeesters die ghevangen laghen te Brugghe jehens die van Dunkerke en voor een letter van advies te samen: xxxvj S. p.". Zij werden wel voor hun gedwongen verblijf vergoed door hun stadsbestuur a rato van 30 schellingen per dag (10).

Eenzelfde vergoeding ontving Lodewijk ook voor een 11-daagse reis naar Gent, tesamen met Ingle Dieric, raadspensionaris, "ter dagvaert van den Staten om andwoorde te ghevene up de begherte vanden oyden van onsen gheduchten heere" (11).

Na 1510 trok Lodewijk Donche zich terug uit het stadsbestuur na 30 jaar dienst. In de stadsrekeningen vinden we immers dat in 1512, 1513 en 1514 Lodewijk Donche van het stadsbestuur een "hofstedeken" pacht gelegen buiten de stad, voorbij de Zuidpoort voor 36 schellingen per jaar.

Hij overleed wellicht in 1515 want in dat jaar wordt vermeld dat de weduwe van Lodewijk Donche, de pacht voor hetzelfde hofstedeken betaalt en dit tot en met het jaar 1516. In het jaar daarna is dit "pleckskins land" verpacht aan Francois Stalin (12).

3. In de jaren daarna vinden we diverse losse vermeldingen van Donche's, mogelijks kinderen of kleinkinderen van Lodewijk Donche:

In 1518, 1522 en 1531 vinden we een **JACOB DONCHE**, deurwaarder, die vergoed wordt voor allerlei prestaties aan het Diksmuidse stadsbestuur (13).

In 1534 vinden we een **LYOEN DONCHE**, vermeld als één der 17 leden van de St.-Jorisgilde (14).

In 1543 pacht een **RENAULT DONCHE**, de huidevettersassise voor 19 schellingen 8 denieren per week. Een Renault Donche, wordt in 1546 vermeld voor levering van 1500 bakstenen voor herstellingswerken aan de Zuidpoort en in hetzelfde jaar vinden we ook een Renault als "meester van 't ziechof van Dixmude" (15).

Enigszins raadselachtig is de **PIERCHON DONZE**, "sergeant van de camere", "huissier" of "dienaer van de wet" die van 1528 tot 1550 regelmatig in de stadsrekeningen opduikt. Hij wordt er ook vermeld als: Pieter Donze, Pieter de Dous en in de rekening van 1545 ook als Pierchon Donche.

In de rekening van 1563-1564 vinden we een Colyne, weduwe van **MAARTEN DONCHE** vermeld die een "pensioen" (jaarwedde) uitbetaald krijgt voor haar diensten als vroedvrouw (16).

(10) SMD, nota's Napoleon Feys-Kesteloot, II, pp. 91, 93, 103, 104.

(11) *Handelingen van de leden en van de Staten van Vlaenderen* (1982), dl. 2 1477-1506, uit: ARA, RK 34113 f° 21 r°.

(12) ARA, RK 34121, 34122, 34123, 34124, 34125 telkens f° 3 v° en 34126 f° 3.

(13) ARA, RK 34127 f° 14 v°, 34131 f° 12, 13, 15 v°, 16 v°, 34140 f° 17.

(14) SMD, nota's N.F.-K., II, p. 153.

(15) ARA, RK 34152 f° 1 v° en RK 34155 f° 6, 30; SBB, nota's J. Weale, Ville de Dixmude, omslag 5.

(16) Pierchon Donze: diverse rekeningen, Maarten Donche: SDM, nota's N.F.-K., II, p. 284.

In 1543 werd te Diksmuide een bijzondere lening van 1900 pond in zilver en 800 pond in penningen uitgeschreven met een looptijd van 10 jaar. Hierop tekenden o.a. in (17):

— in 1544: **JAN DONCHE**, die 6 pond intrest uitbetaald krijgt (20 leners).

— in 1546: **LODEWIJK DONCHE**, die 20 pond intrest uitbetaald krijgt (46 leners).

— in 1547: **RENAULT DONCHE**, die 6 pond intrest uitbetaald krijgt.

JAN DONCHE had een korte loopbaan in het Diksmuidse stadsbestuur:

1547 8ste Raad op 8

1548 3de Raad op 8

1549 5de Raad op 8

In 1554 lezen we dat hij aan het stadsbestuur 32 pond gerechtskosten diende te betalen (18).

Vermoedelijk is het deze Jan Donche, die huwde met Thorine fa Hendrik COLAERT, die later hertrouwde met Adriaan van Wel. Hij had een dochter, die reeds in 1559 onder voogdij was van Lodewijk Donche, wat betekent dat Jan Donche vóór 1559 overleed. Dit laat vermoeden dat het deze Jan Donche is die overleed in 1554-1555 en begraven werd in de St.-Niklaaskerk te Diksmuide na een dienst van 10 Lb. 6 s. (19). Deze dochter was:

1. Cornelia. In 1563 lezen we in de stadsrekeningen dat Meester Adriaan van Wel, voogd, voor de som van 384 pond een lijfrente koopt voor Cornelia fa Jan Donche. In de jaren 1564 tot en met 1569 betaalt de stad elk jaar 48 pond uit (20). Cornelia Donche verloofde zich op 11 mei 1569 met meester Adriaan GODSCHALCK, griffier van Diksmuide (getuigen: Jan Slyncke en Antonius Desprez). Het huwelijk volgde op 5 juli van dat jaar (getuigen: Renault Godschalck en Jan Brix van Brugge) (21). De stad Diksmuide betaalde in dat jaar ook het restant van de lijfrente uit.

In 1600 draagt Adriaan van Wel, als echtgenote van Thorine Colaert, weduwe van Jan Donche, zijn rechten over aan Adriaan Godschalck, echtgenoot van Cornelia fa Jan Donche.

Vermoedelijk is deze Jan Donche een broer van Lodewijk Donche, hierna vermeld. Lodewijk zou dan als voogd opgetreden hebben van Cornelia, na het overlijden van haar vader. Bij de verloving van Lodewijks zoon, Regnault (zie verder) vinden we ook Jan Slyncke als getuige.

(17) ARA, RK 34153 f° 37, 34155 f° 31 v°, 34156 f° 36.

(18) ARA, RK 34163 f° 9.

(19) J.W.H. WEALE, zie hoger, p. 20.

(20) RAB, KV parochies, 1195a (Wettelijke Passeeringen Diksmuide), f° 38: "Lodewijc Donche, als vooght van Corneelkin, d'onbejaerde dochter van wijlen Jan Donche die hij hadde bij Thorine fa Hendryc Colaert"; ARA, RK 34172 f° 12 v°, 34173 f° 19 v°, 34174 f° 18, 34175 f° 17 v°, 34176, 34177 f° 22, 34178, 34179.

(21) KBB, FM 14bis, brief van baron Holvoet aan A. Merghelyncq; RAB, KV, Wettelijke Passeeringen, 19 sept. 1600.

Op dit ogenblik is de verst bekende gemeenschappelijke voorvader van de Diksmuidse Donche's, diens vermoedelijke broer:

I. LODEWIJK DONCHE

Lodewijk had een korte loopbaan in het stadsbestuur:

1531 8ste Raad op 8	1541 1ste Raad op 8
1532 8ste Raad op 8	1542 5de Schepen op 8
1540 2de tesorier	1542 1ste Raad op 8

Hij woonde zeer vermoedelijk aan het eind van de Noordstraat aan de oostzijde, ter hoogte waar de Handzamevaart de straat kruist, volgens een akte uit de Wettelijke Passeeringen van Diksmuide uit 1560 (22). In de stadsrekeningen lezen we dat hij in 1562-1563 over Jan Weyda aan de stad cijns betaalt voor een *"plaatskin lands bij hem met een huis betemmer"* aan de *"broeders poortkin"*. De *"broeders"* zijn de paters Minderbroeders (Recollecten), die net buiten de stadswal ter hoogte van het eind van de Noordstraat hun klooster hadden, zoals men het ziet op de kaart van Deventer (omstreeks 1550). Hij had nog andere gronden te Diksmuide? We lezen immers nog in de stadsrekening van 1549-1550: *"betaelt bij ordinantie van de wet Lodewijk Donche voor zijne beschadenhede, dat men moeste den wech legghen en(de) rijden duer zijn hof en landt als men maecte de Westbrugghen"* (23).

We vinden ook nog een Lodewijk Donche uit Diksmuide, die een kleine rente betaalt aan de St.-Pietersabdij te Lo in 1543 (24). Hij overleed vóór 1564, want in dit jaar zijn de pachters van het hogergenoemd *"plaatsken lands"*, de *"wedewe en hoirs van Loys Donche"*. Dit laat vermoeden dat het om de Lodewijk Donche gaat, vermeld in de kerkrekeningen van de St.-Niklaaskerk in 1561, als begraven in de kerk na een dienst van 9 Lb. 4 s. (25).

Lodewijk Donche, huwde Jossine N. en had volgende kinderen (26):

1. RENAULT, vervolgt onder II.
2. JAN, vervolgt onder IIbis.
3. Micheline, huwde rond 1565 met Jan VAN WOU MEN, zoon van Victor, jaar waarin haar man voogd wordt van de kinderen van Lodewijk Donche, hierbij Jan Donche (vermoedelijk oudste broer) vervangend. Eerder waren de voogden: Jossine, weduwe van Lodewijk Donche, Hubrecht Jordaen en Jan Donche.
4. Lodewijk, huwde Jossine DE RUDDERE, dochter van Lieven en had een zoon:
 - a) Lodewijk, geboren te Diksmuide op 25 jan. 1579 (peter: Jan Donche, meter: Anna Donche).

(22) RAB, KV parochies, 1195a (Wett. Pass. Diksmuide), f° 101.

(23) ARA, RK 34171 f° 6 v°, 34172 f° 6, 34173 f° 6 (1564), zijn weduwe en hoirs blijven nog vermeld in de rekeningen 34174 t/m 34180 (1571); SMD, nota's N.F.-K., II p. 199.

(24) Archief pastoorij Lo, inventaris II n. 1, ontvangsten van kleine renten, f° 12 v°. *"Dixmude, Ludovicus Donsche x schellingen"*.

(25) J.W.H. WEALE, zie hoger, p. 27.

(26) Wezerijakte 16 mei 1565, akte 20 april 1588, integraal geciteerd in W. van HILLE, zie hoger, p. 283, op basis van nota's genomen door baron Holvoet vóór W.O. I.

5. Magdalena, geboren in 1551, gezien ze wegens het bereiken van haar meerderjarigheid (25 jaar) in 1576 ontvoegd wordt. In de akte vinden we haar drie broers opgesomd en haar zuster en schoonbroer. Zij huwde Jan VAN DEN BORNE, koopman en poorter van Antwerpen (27).

*
* *

II. RENAULT DONCHE, na verloving op 6 aug. 1570 (getuigen: Regnault Godschalck en Mr. Adriaan Godschalck), huwde hij te Diksmuide op 5 sept. van dat jaar, Anna DESPREZ, dochter van Jan en Anna de Veustere (getuigen: Jan Donche en Jan Slincke (28). Renault Godschalck was burgemeester van Diksmuide, Adriaan Godschalck, greffier, Jan Slyncke oud-burgemeester. De familie Godschalck stond aan het hoofd van de Spaansgezinde katholieke partij ten tijde van de godsdiensttwisten (29).

Tijdens het laatste kwart van de 16de eeuw laaiden de godsdiensttroebelen in de Nederlanden hoog op. Dit gebeurde niet zonder oorlog, welke ook Diksmuide trof. De Spaanse landvoogd Alessandro Farnese diende één voor één de opstandige steden te heroveren. Diksmuide viel terug in handen van de Spanjaarden op 31 juli 1583. Na de inname werden nog enkele huizen in brand gestoken. Diksmuide werd bezet door een groot aantal soldaten, waaronder naast Spanjaarden ook huurlingen uit Italië, Bourgondië, Duitsland, Frankrijk, Ierland en Schotland. Dit kostte de stad veel geld. In 1587 sloot de stadsrekening af met een deficit van 86.000 pond (30). De stad zag zich genoodzaakt een lening uit te schrijven aan haar meest kapitaalkrachtige inwoners om de schulden te kunnen betalen.

146 personen tekenden in op de lening: Regnault Donche leende 12 Lb. Toen woonde hij in de Wulgendijk. In latere rekeningen (vanaf 1594) betreffende deze lening vinden we hem steeds terug in de Schipstraat (de straat van de Grote Markt naar de IJzer, thans Generaal Jacquesstraat).

De enige twee andere Donche's die onder de leners voorkomen zijn Jan Donche (hoogstwaarschijnlijk zijn broer) (6 Lb., bij het Vleeshuis in 1588, later in de Schipstraat) en een niet nader geïdentificeerde Robert Donce (12 Lb. Noordstraat) (31). We vinden de Robert Donche terug in de stadsrekeningen tot in 1609 (de rekeningen van 1610 tot/met 1615 zijn evenwel niet bewaard) waar hij regelmatig 4 pond parisis uitbetaald krijgt.

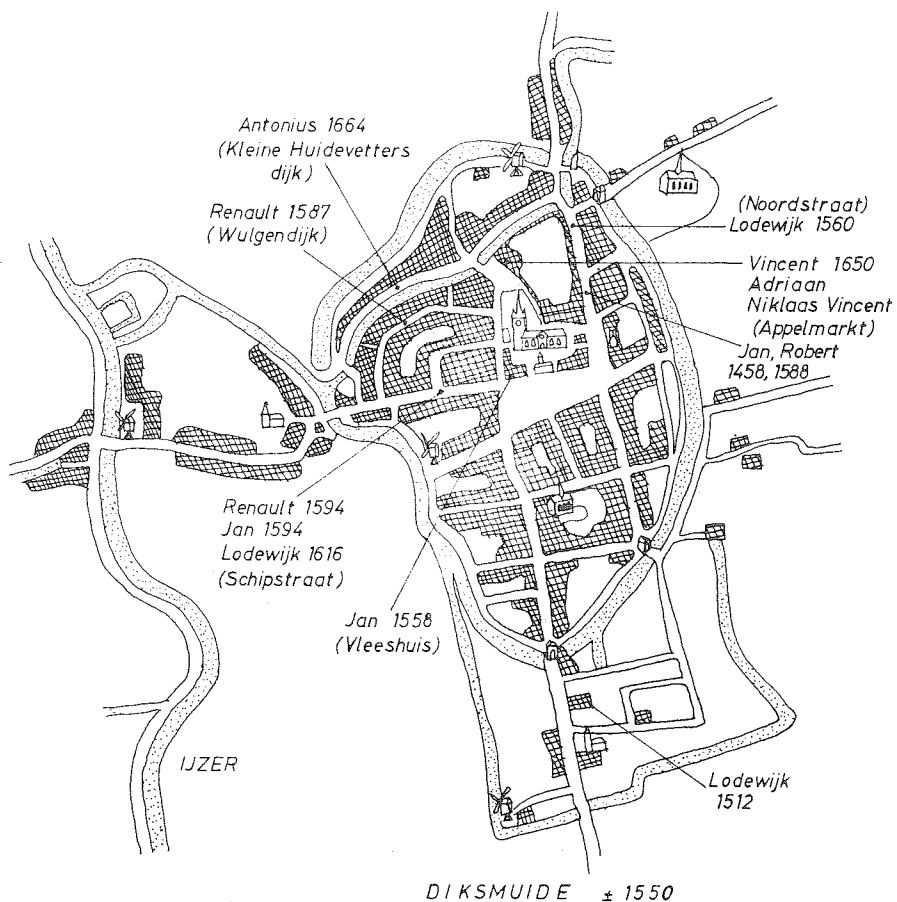
(27) RAB, KV parochies, 1196 (Wett. Pass. Diksmuide) f° 32 (11 mei 1576) (akte van 2,5 blz.).

(28) Brief van baron Holvoet aan A. Mergelynck, zie hoger.

(29) W. van HILLE, zie hoger, p. 284 en noot (6) aldaar.

(30) R. PIETERS, *Geschiedenis van Dixmude naar de beste oorkonden*, (Diksmuide 1885, herdruk Familia et Patria Handzame 1978) p. 146-150.

(31) SMD, nota's N.F.-K., II, pp. 351-352, gebaseerd op de rekening van 1 mei 1587 - 30 april 1588. De originele stadsrekeningen zijn te Diksmuide tijdens W.O. I vernietigd, in het ARA waar dubbels van stadsrekeningen bewaard worden vinden we onder nr. 34194 (1588) een dokument dat eerder lijkt op een klad van een rekening dan een eigenlijke rekening zelf. De lijst der ontleners staat er niet in. Dubbels van de stadsrekeningen ontbreken verder tot en met 1593.

Lokalisatie van enkele woonplaatsen
op het plan van Deventer.

Zijn loopbaan in het stadsbestuur verliep als volgt:

1571 7de Raad op 8	1577 6de Schepen op 10
1572 7de Raad op 8	1578 2de Schepen op 8
1573 5de Raad op 8	1579 Schepen
1574 12de Schepen op 12	1582 2de Raad op 8
1575 10de Schepen op 12	1583 3de Raad op 8
1576 9de Schepen op 12	1584 3de Raad op 8

Op 15 mei 1601 kocht hij, bij akte voor de schepenen van het Vrije van Rijsel (heerlijkheid gelegen in Veurne-ambacht, nabij Diksmuide) van Charles fs Eloï Aerbout en Margareta fa Jacques van Wel, twee lenen te Esen, afhankelijk van het Schoutetendom van Esen. Deze twee lenen waren tot dan toe verpacht aan Jan Donche fs Loys (zeer vermoedelijk Renaults broer), Charles Arlebout en zijn vrouw waren niet aanwezig bij de verkoping, maar hadden daartoe machtiging verleend aan Jan Donche en Joos van Ravenbroeck. De verkoopakte is nog bewaard (32). Zoals gebruikelijk bij verandering van eigenaar van leengoederen diende een denombrement opgemaakt te worden, dat aan de baljuw diende te worden overhandigd, op basis waarvan de leenverheffing (belasting) gebeurde. Het denombrement, de data 26 mei 1601 is eveneens bewaard: we lezen erin: ". . . twee distincte leenen elc groot twee lijnen / maygars liggende binden ambachte ende prochie van Eesen int groote bedelf metten oosthende ande / zarre tnoorthende ande havene; staende / beede ten dienste van trauwe en(de) waerhede te / relieve ende camerlinggelt van(de) bester vrome telcke verander(inghe), en veranderende by / coope ten laste van x lb. x g. en(de) voorts als een der leenen in ghel(ijcken) gehouden van(de) voorn(oemde) / hove . . .". Alleen restjes van bruine was van zijn zegel zijn nog aanwezig (33).

We vinden hem ook terug als kerkmeester in 1592-1594 ("Renault fs Loys") (34). Hij overleed na 26 mei 1601 en vóór 1 sept. 1602, data waarop resp. deze Renault en zijn oom Renault een denombrement voor de 2 lenen te Esen bij de baljuw indienden (zie verder).

Na zijn dood werd een staat van goed opgemaakt (nr. 73 uit voormalig archief Diksmuide). Hij werd begraven in de St.-Niklaaskerk na een dienst van 20 Lb. 4 s. (34). Zij overleed op 12 jan. 1619 (35).

Renault Donche en Anna Desprez hadden volgende kinderen:

1. Maria, geboren op 2 sept. 1570 (peter: Pieter de Grieck, meter: Maria, echtgenote van Adriaan Godschalck) (35). Zij huwde in of vóór 1603 te Diksmuide met Jacques de JONGHE, poorter van leper, zoon van Willem en Cornelia de Man (36).

(32) RAB, Charters met Blauw nr., nr. 6337.

(33) RAB, Charters met Blauw nr., nr. 1294.

(34) SBB, nota's J. Weale, Ville de Dixmude, omslag nr. 1; W.H.J. WEALE, zie hoger, p. 54 vermeldt een Regnault Donche in de rekening 1601-1602. Bij de ontvoogding van Catharina fs Regnault Donche op 12 april 1603 is haar moeder reeds "weduwe Regnault Donche".

(35) Brief van baron Holvoet aan A. Merghelynck, zie hoger, vermeldt haar overlijdensdatum.

(36) ARA, RK 34205, f° 16 v°: "Jacques de Jonghe, poortere der stede van Ypre getrauwet hebbende Maeyken de dochter van wijlen Regnault Donce poortere deser stede", verwijzend naar een ordonnantie "van de heeren van de wet" van 11 juli 1603. In W. van HILLE, *Généalogie de la famille Donche*, in *Tablettes des Flandres*, p. 285 wordt vermeld dat zij huwden op 20 jan. 1608 (?).

2. RENAULT, vervolgt onder III.

3. Antonius, geboren op 11 maart 1576 (peter: Antonius de Prees, meter: Jacquemine, echtgenote van Leon Joris), vermoedelijk jong overleden (35).

4. Anna, geboren op 10 dec. 1578 (peter: Ludovicus Donche, meter: Adriana Woutermans) (35), ontvoogd op 12 april 1603 (37). Zij overleed in november 1619 en werd begraven in de St.-Niklaaskerk na een dienst van 20 Lb. (38).

5. Catharina, ontvoogd op 12 april 1603 om te kunnen huwen met Jan OUDOLF, zoon van Jan, weduwnaar van Joanna van Middelem (37). Zij overleed in 1603 of 1604 en werd begraven in de St.-Niklaaskerk te Diksmuide (39).

Hun dochter Maria Oudolf had op 18 april 1605 als voogden: Regnault Donche fs Regnault en Pieter Oudolf. Op 12 dec. 1609 verving Loys Donche fs Regnault zijn broer Regnault (40). Op 7 april 1617 vinden we deze Lodewijk ook, in zijn hoedanigheid van voogd van Maria Oudolf in een denombrement van twee lenen te Esen. Het perkament draagt zijn handtekening en zegel (41).

6. LODEWIJK, vervolgt onder IIIbis.

7. Jan, geboren op 26 mei 1588 (peter: Joannes Daems, meter: Bernardine de Veustere) (35).

8. Franciscus, geboren op 12 okt. 1589 (peter: Joannes van Tielt, meter: Maria van den Abeele) (35).

*
* *

III. RENAULT DONCHE, geboren op 7 januari 1573 (peter: Renault de Veustere, meter: Micheline N...). Hij huwde te Diksmuide op 6 okt. 1598, Christine VELINCX, dochter van Gerard en Margareta Moenyn (getuigen: Reginald Donce en Guillaume Moenen) (35).

Zijn loopbaan in het stadsbestuur schetst zich als volgt:

1601 8ste Raad op 8 ("*Regnault Donche de jonghe*")
1602 8ste Raad op 8 (idem)
1604 3de Raad op 8
1605 11de Schepen op 12
1606 7de Schepen op 8
1607 6de Schepen op 10

In de stadsrekening van 1593 vinden we nog: "*Regnault Donche de jonghe, Prinse van de tytele van Nu Morghen Niet*", die 12 kannen wijn van het stadsbestuur aangeboden krijgt. "Nu Morgen Niet" was de oudste rederijderskamer te Diksmuide (42).

(37) Weesboek van Diksmuide, in *Vlaamse Stam*, jrg. VI (1970), p. 512.

(38) W.H.J. WEALE, zie hoger, p. 62.

(39) W.H.J. WEALE, zie hoger, p. 54.

(40) Weesboek van Diksmuide, zie hoger, p. 80 en 275.

(41) RAB, Charters met blauw nr., nr. 1333.

(42) SMD, nota's N.F.-K., III, p. 3.

Op 1 sept. 1602 diende hij bij de baljuw een denombrement van twee lenen van elk 2 lijnen groot in, lenen die zijn vader kort daarvoor op 15 mei 1601 had gekocht (zie hoger). De beschrijving stemt volledig overeen met het oudere denombrement, we vernemen echter dat beide lenen naast elkaar lagen ten oosten van de kerk (43).

Hij overleed te Diksmuide rond febr. 1608 en werd in de St.-Niklaaskerk begraven na een dienst van 20 Lb. (44). In de stadsrekening van 1608 (over bestuursjaar 1 mei 1607 tot 30 april 1608) lezen we immers dat de weduwe van Regnault Donche nog het geld ontvangt voor een "*keerlaeken ter cause van tbedienen van tvoorseide officie (schepen) van een jaer en thien maenden verschenen in maerte 1608*" (45). Een keerlaken is een bovenkleed van zwart laken voor ceremonieel gebruik.

Op 19 febr. 1626, kocht zijn weduwe Christine Velinckx, een stuk land, gelegen in Klerken (46). Zij overleed te Diksmuide en werd begraven op 2 juni 1632 in de St.-Niklaaskerk na een dienst van 20 Lb. (47).

Zij hadden volgende kinderen:

1. Jossyne, geboren op 24 aug. 1599 te Diksmuide (peter: Regnault Donche, senior, meter: Maria Velinckx), ontvoogd op 12 juni 1626 (48), gehuwd op 16 juni 1626 te Diksmuide met Pieter de CLERCQ, zoon van Pieter en Josine van der Vecht (getuigen: Lodewijk Donche en Adriaan de Clercq). Zij overleed te Diksmuide en werd op 30 sept. 1656 begraven in de St.-Niklaaskerk na een dienst van 20 Lb. (49).

2. Lodewijk, zonder nakomelingen overleden vóór 7 april 1617, datum waarop zijn oom Lodewijk Donche fs Renault II een denombrement indient als voogd van Renault IV fs Renault III, die de twee lenen van 2 lijnen groot te Esen erfte van zijn broer Lodewijk fs Renault II. Deze Lodewijk was dus oudere broer (ev. oudste broer) van Renault, die hierna volgt (50).

3. RENAULT, vervolgt onder IV.

4. Jacob.

5. Jan.

6. Christina, huwde Joos BAERT, die overleed op 11 aug. 1644. Op 1 juni 1645 en 1 juni 1646 koopt zij van Gillis vanden Abeele, 7-12-0 grond, zijnde 1/4 deel van een hofstede, te Wulpen (51).

*
* *

(43) RAB, Charters met blauw nr., nr. 1297.

(44) W.H.J. WEALE, zie hoger, p. 56: "*Regnault Donche fs. Regnault*".

(45) ARA, RK 34209 f° 74.

(46) RAB, Charters met blauw nr., nr. 2031.

(47) W.H.J. WEALE, zie hoger, p. 65.

(48) Weesboek van Diksmuide, zie hoger, p. 407.

(49) W.H.J. WEALE, zie hoger, p. 70.

(50) RAB, Charters met blauw nr., nr. 1334.

(51) Weesboek van Diksmuide, zie hoger, pp. 606 en 683; KBB, FM 26 II p. 85.

IV. RENAULT DONCHE, geboren te Diksmuide op 17 maart 1603 (peter: Victor Velincx, meter: Anna Donche), overleden te Diksmuide en begraven in de St.-Niklaaskerk op 14 juni 1641, na een dienst van 20 Lb. (52). Hij huwde te Diksmuide op 8 juli 1636, Jossyne van de VOORDE, dochter van Mathias en van Catharina Boudts (getuigen: Pieter de Clerc en Jan Baert). Zij hadden een zoon:

1. Renault, geboren te Diksmuide in 1637 (peter: Mathias vande Voorde van Stuivekenskerke, meter: Jossyne Donche, echtgenote van Pieter de Clercq). Zijn voogden waren op 15 juni 1639, Pieter de Clercq en Lenaert van de Voorde, op 24 mei 1647, dezelfde Pieter de Clercq en Pieter van de Voorde, broer van Lenaert (overleden) (53). We vermoeden dat het deze Renault is, die als "iongman" overleed en begraven werd in de St.-Niklaaskerk te Diksmuide op 3 jan. 1657, na een dienst van 20 Lb. (54).

*
* *

IIIbis. LODEWIJK DONCHE, geboren op 20 okt. 1584 te Diksmuide (peter: Adriaan van Middeltem, meter: Cornelia Donche, echtgenote van Mr. Adriaan Godschalck) (55). Hij werd ontvoogd op 12 april 1603, de akte vermeld niet waarom (56).

Na het overlijden rond 1608 van zijn broer Renault volgde hij hem op in het stadsbestuur en had er volgende loopbaan:

- 1611 Raad
- 1612 Raad
- 1613 Schepen (57)
- 1614 9de Raad op 10
- 1615 10de Schepen op 10 ("Lodewijk Donche fs Regnault")
- 1616 8ste Schepen op 10 (idem)
- 1617 6de Schepen op 11 (idem)
- 1619 5de Schepen op 9

Vermoedelijk is het deze Lodewijk Donche die in het huis genaamd de "Gaipaert" woonde gelegen in de Schipstraat (straat naar de IJzer, thans Generaal Jaecquesstraat). Hij huurde het van een zekere Jan Ogiers, we lezen immers: "*betaelt Jan Ogiers over den derden teghel van de loige staen(de) achter zijn huis ghenaeemt den Gaipaert inde Schipstr(aete) deser daer Loyc Donce inne woont heeft te vooren ghedecgt gheweest hebben(de) met stroydeck*" (de stad kwam voor 1/3 tussen in de onkosten van vervangen van strooien daken door pannen als maatregel tegen het brandgevaar) (58).

(52) W.H.J. WEALE, zie hoger, p. 67.

(53) *Weesboek van Diksmuide*, zie hoger, p. 601, akte van 15 juni 1639 en p. 680, akte van 24 mei 1647.

(54) W.H.J. WEALE, zie hoger, p. 70.

(55) Brief van baron Holvoet aan A. Merghelynck, zie hoger.

(56) *Weesboek van Diksmuide*, zie hoger, p. 512. Zijn leeftijd wordt er verkeerdelijk 21 genoemd (in werkelijkheid 20,5 jaar).

(57) ARA, RK 34212, ongenummerde folio (in 3de katern, begin 2de heft, recto) "*Lodewijk Donce heeft ter cause van zijn voors officie over syn keerl(aeken) CXX L p. betaelt voor drye Jaeren ghedient thebbene als Raedt tlaetsche schepene meye 1614*". In het ARA bevinden zich niet de stadsrekeningen van 1610 tot/met 1615.

(58) ARA, RK 34211 f° 61 v°.

Deze Lodewijk Donche erfde diverse leengoederen:

Nadat hij op 7 april 1617 als voogd van zijn nicht Maria Oudolf (dochter van zijn zuster Catharina), als bedienend man optrad in een denombrement van twee lenen te Esen, groot 3-2-40 en 0-5-0, erfde hij een jaar later, op 8 mei 1618 na het overlijden van Maria Oudolf (dus enig kind van zijn zuster), deze twee leengoederen.

In een denombrement lezen we immers: "*een leen / groot drye ghemeten twee lijnen veertich roeden lants liggende in de prochie van Eessene west vander / kercke ende zijn drie stick streckende oost ende west verhaeckende upden zuut westhouck tot up / tvoorn(noemde) leen van elleven lijnen zeventhien roeden lants tusschen fran(ciscu)s verbeecke leen ande zuuts(ijde) St.-Jans / huus in dix(mud)e lant ande noorts(ijde) steckende metten westhende met eenen steerte up den voors(eid)en Lodewijk / Fran(ciscu)s Verbeeke ende tSint Janshuus in dix(mud)e lant ende metten oosthende up mijn hofstede landt . . .*".

De tekst vermeldt verder dat dit hem toekwam uit de erfenis van Maria Oudolf, dochter van zijn zuster Catharina.

We vinden evenwel ook nog een ander denombrement van dezelfde datum, betreffende twee lenen, met een gelijkaardige tekst: "*twee distincte leenen liggende / binden voors. prochie van Eessene, beede west vander kercke danof teerste leen groot es drie ghemeten twee lijnen veertich roeden lants, en(de) zijn drie sticx, oost en(de) / west streckende verhaeckende upden zuut westhouck tot up mijn leen van xj lijnen xvij roeden lants, tusschen franchois Verbeke leen ande zuutzijde en St.-Janshuus in Dixmude / lant ande noortzijde zuutzijde en St.-Janshuus in Dixmude / lant ande noortzijde streckende metten westende met eenen steerte wed(uw)e en(de) kynderen Regnault Donche doude fran(ciscu)s Verbeke en(de) St.-Janshuus in Dixmude / lant en metten oosthende up de hofstede toebehooren(de) de voors(eide) wed(uw)e en kinderen Regnault Donche d'oude lant daer Maerten Louaige by pachte up woont, Ende / het tweede leen es groot vijf lijnen lants tusschen de kinderen Guillaume Jooris leen ande noortzijde, de wed(uw)e en kynderen Regnault Donche doude lant, dat / noort Jeghens hemlieden voors(eide) hofstede licht ande zuutzijde streckende metten westhende up St.-Janshuus in Dixmude lant en(de) metten oosthende / up de weststraete, . . .*".

Wellicht is dit perkament een verbetering van het voorgaande, want dit voorgaande bevat inderdaad twee fouten: het tweede leen van vijf lijnen dat Maria toebehoorde (zoals we uit de akte van 7 april 1617 weten) wordt er niet in vermeld. Bovendien bevat de tekst een onbegrijpelijke verwijzing: er wordt gesproken van "*tvoorn(oemde) leen van elleven (= elf) lijnen*". Een leen van elf lijnen staat echter nergens "voornoemd" in de tekst! Waarschijnlijk bemerkte de baljuw Joos van Ravenbroeck, die twee fouten, en moest de gehele akte dan maar opnieuw herschreven worden op een ander perkament.

Na het overlijden van zijn moeder Anna Desprez, erfde hij op 23 maart 1619 nog een leen te Esen: "*groot zijnde drie ghemeten en half ende / tzeestich roeden lants liggende Inde voorn(oemde) prochie van Eessene / noordwest vander kercke tusschen Marie fa Jooris Moenyn leen / ande oostzijde Claerken fa Beernaert de veuster leen ande / westzijde steckende metten noorthende ter havene en(de) metten zuuthende up een stick lants ghenaeemt tollandt toebehooren(de) Jo(nkhee)r Francisco Pozzolo . . .*".

Alle drie voornoemde perkamenten bevatten zijn handtekening, van het eerste is het zegel nog bewaard, bij het tweede resten alleen nog stukjes groene was, bij het derde is het geheel verdwenen (59).

Op 31 aug. 1620 erfde hij tenslotte nog een leen van zijn overleden zuster Anna Donche: "*groot thien lijnen lants, ende es de hofstede met den boomgaerd, dreve ende lande / naerst den hove liggende alhiermede gaende Liggende Inde voorn(oemde) prochie van Eessene, west vander kercke tusschen de weststraete ende westzijde de / kinderen Nicaïsen Heyte gheprocreert by Gelyne fa Jan de veustere, ende tannekin / de w(eduwe) van Regnault Donche doude lant . . .*". Beide perkamenten bevatten Lodewijks handtekening en zijn zegel (60).

Vermoedelijk is het deze Lodewijk die twee natuurlijke kinderen had bij Perine van HOVE:

1. Clement d'Once, "*fs. Illegitimus Ludovici Donce et Perinae van Hove*", geboren op 3 okt. 1607 (peter: Clement Hovare, meter: Jacoba Jagers).

2. Catharina, "*ex fornicatione Ludovici Donce, filius Reginaldi et Perinae van Hove*", geboren op 31 maart 1610 (peter: Lodewijk Donce, zoon van Lodewijk, meter: Catharina de Clercq).

Hij huwde bij akte van 13 febr. 1611 te Diksmuide Anna van REMSDYCK, dochter van Cornelius en Margareta Beyaert (getuigen: Jacques de Jonghe, schoonbroer en Pieter Nieulant, kozijn) (61).

Hij overleed vóór 2 sept. 1628 (zie onder 3. Maria). Lodewijk en Anna van Remsdyck hadden volgende kinderen, op 2 sept. 1628 onder voogdij van Vincent Donche en Charles van Remsdyck, licentiaat in de medecijnen (62):

1. RENAULT, vervolgt onder IVbis.

2. CORNELIUS, vervolgt onder IVter.

3. Maria, ontvoogd op 17 jan. 1634 om te kunnen huwen met Adriaan van HOVE, "*met advijse van haere moeder*" vermeldt de akte. Gezien de moeder dus nog in leven was, is het de vader die eerst, dus in of vóór sept. 1628 overleed (63). Zij overleed te Diksmuide en werd begraven in de St.-Niklaaskerk op 2 maart 1645, na een dienst van 28 Lb. (64).

4. Anna.

5. Francisca, huwde eerst met Jan BERNARTS, vervolgens met Franciscus RABAS.

(59) RAB, Charters met blauw nr., nrs 1335 en 1336 en 1340.

(60) RAB, Charters met blauw nr., nr. 1346.

(61) KBB, FM 33: Contracts de Mariage, dl. VII, p. 78.

(62) Weesboek van Diksmuide, zie hoger, p. 410.

(63) Weesboek van Diksmuide, zie hoger, p. 575.

(64) W.H.J. WEALE, zie hoger, p. 68.

6. Jan, die samen met zijn broer Lodewijk op 6 mei 1645 de enige twee kinderen waren die nog onder voogdij (dus minderjarig) waren, toen Andreas Moenyn, schepen van Diksmuide, de eed als voogd aflegde (65).

7. Lodewijk, mogelijks deze die dominicaan te leper was, onderprior op 5 aug. 1660, prior gekozen in 1687, herkozen op 23 mei 1693 en in 1696. Hij was ook termijnpater te Menen (66).

*
* * *

IVbis. RENAULT DONCHE, schepen van Diksmuide, schout van Diksmuide bij zijn overlijden. Hij overleed te Diksmuide en werd begraven op 22 okt. 1668 in de St.-Niklaaskerk, na een dienst van 20 Lb. (67). Hij huwde Joanna de LATTRE, zij hadden volgende kinderen:

1. Edward, geboren te Diksmuide in dec. 1639 (peter: Niklaas Herrebout, meter: Anna, echtgenote van Jan van der Leck).

2. Maria Joanna, geboren te Diksmuide in 1640 (peter: Jan van der Leck, meter: Maria, echtgenote van Adriaan van Hove).

3. Renault, geboren te Diksmuide in 1641 (peter: Joannes van der Leck, meter: Maria, echtgenote van Jan van Remsdyck). Hij overleed te Veurne op 20 jan. 1691 (St.-Niklaasparochie).

Op 1 mei 1644 werd hij onder abt Gregorius Cortewylles geprofest in de abdij der Norbertijnen te Veurne. Zijn eigenhandig geschreven gelofte is nog steeds bewaard in het originele professieboek van de abdij der Norbertijnen. Tot 1672 was hij professor in de godgeleerdheid, van 1672 tot 1680 was hij onderpastoor te Nieuwpoort. Daarop werd hij de 43ste prior van zijn abdij tot 1683. Tot 1689 was hij daarna pastoor van Pervijze en daarna van de Sint-Niklaasparochie te Veurne. Toen de Spaanse overheid de paters van Diksmuide verbood te prediken bij de paters onder frans bewind tekende hij hevig protest aan (68).

Hij overleed op 20 jan. 1691 en werd begraven in de abdijkerk van de Norbertijnen, samen met zijn broer Paulus Jacobus, in een marmeren graf (zie hieronder).

4. Francisca, geboren in 1647, begijn, overleden op 3 november 1718. Op 12 december 1712 liet zij haar testament opmaken en confirmeren op 27 september

(65) Weesboek van Diksmuide, zie hoger, p. 606.

(66) *Monografie des Frères Prêcheurs à Ypres*, in: *Annales de la Société Historique . . . d'Ypres*, dl. IV (1865), p. 177 en 185. P. DE PUE, *Geschiedenis van het oud-Dominikanenklooster te leper (1263-1797)*, Leuven 1982, p. 122.

(67) W.H.J. WEALE, zie hoger, II, p. 75.

(68) Dekenij Veurne, archief: nota's van Kannunik R. de Spot; Origineel professieboek van de abdij der Norbertijnen. KBB, FM 31 dl. 2: Merghelynck vermeldt: "*Sire Reginald Donche religieux à l'abbaye St.-Nicolas Furnes et prefet des écoles latines en cette ville*" (ARA, RK 34244 (1672-1673) f° 45); F. VANDEPUTTE en C. CARTON, *Chronicum et cartularium abbatiae Sancti Nicolai Furnensis, . . . et chronicum Bethaniae sue Domus S. Joseph Furnensis*, Brugge 1849, pp. 34 en 44. Ph. NAESSEN, *De Minderbroeders Recollecten te Dixmude*, p. 92, smeekschift van 23 oct. 1685 met afschrift in provinciaal archief te Mechelen.

1718 (69). Zij werd samen met haar zuster Theresia begraven in het klooster Bethania van Sint-Jozef (Norbertinessen), onder grafsteen met grafschrift (zie hieronder).

5. Cornelius, gedoopt te Diksmuide op 17 febr. 1652 (peter: Cornelius Donce, meter: Dame Cornelia, echtgenote van heer Petrus Mannaert).

6. Joanna, gedoopt te Diksmuide op 28 nov. 1653 (peter: Mr. Joannes Platevoet, meter: Judoca, echtgenote van Petrus de Clerck).

7. Theresia, geboren in 1654, trad toe tot het klooster van Sint-Jozef te Veurne (Norbertinessen). Zij werd kloosteroverste in 1703 en overleed op 7 jan. 1713 en werd begraven onder grafsteen met volgend opschrift (70):

*D. O. M.
Sepulture
van
deerw.e mevrouwe
Theresia DONCHE
Fi.a Dheer Reginaldus
geprocreert bij jo.e Joanna de Latre
geprofest den 31 july 1692
oudt 59 jaer
overleden den 7 january 1713
geregeert hebbende 10 jaeren
ende van jo.e
Francoise DONCHE
beggintie, haere suster
oudt 71 jaer
overleden den 3 november 1718.
Bidt voor de zielen.*

8. Paulus Jacobus, geboren op 11 juni 1656 te Esen, doctor in de geneeskunde te Veurne, overleden te Veurne (St.-Niklaasparochie op 8 augustus 1682 als poorter van het Brugse Vrije (71). Hij werd begraven in de abdijkerk der Norbertijnen te Veurne onder grafsteen. De steen droeg het wapen der familie Donche en op de uiterlijke band stond geschreven (72):

*Pii manes R.di adm. D.ni Reginaldi Donche, prioris hujus eccae qui obiit
pastor s. Nicolai 20 jan 1691, aetatis suae 50 prof. 27 sacer. 26 necnon D.i. Pauli
medicinae*

(69) RAB, KV notariaat nr. 780, deze index vermeldt: f° 89, 10 dec. 1712: testament; f° 56 v°, 27 sept. 1718: confirmatie van de dispositien, f° 58 v°, 16 april 1715: aanstelling van kannunik Reyvaert als procureur, f° 89, 22 sept. 1712: is een akte van verpachting van een hofstede in Beveren door Jo.e Therese Donche, prieuse van de Witte Nonnen te Veurne.

(70) *Monasticon Belge*, dl. III, p. 650.

(71) KBB, FM 15: Copie méthodique des Ceurbroederboeken de Furnes, dl. 1.

(72) F. VANDEPUTTE en C. CARTON, zie hoger, Bethaniae, p. 7.

Op het midden van de steen stond:

*Plangit in hac una Doncheos inclyta furna ingenii miros fertilitate viros. - Hic
prior et pastor Nicolai munere castor nocteque dieque piam luxit ad astra viam doc-
trinae sanae lector sophiocque profanae liguit huic domui grandui vota sui.*

*Hic medicus clarus medicinae haud indole amarus finivis vitam morte pre-
mente sitam Christum hoc testatur dominicum cor viator est supremae dies his sit
amana quies. Req. in pace.*

*
* *

IVter. CORNELIUS DONCHE, huwde Maria de VOS. Zij hadden volgende kinderen:

1. Francisca, echtgenote van Jan de BRUYNE. Hij overleed te Diksmuide op 28 maart 1710. Hun kinderen hebben als voogden Frans Beghin en Vincent Donche (73).

2. Petrus, geboren te Esen op 2 febr. 1651.

3. Maria Joanna, geboren te Esen op 14 april 1654. Zij huwde met Joannes de BYT en overleed te Esen op 30 mei 1696.

4. Albertus, geboren te Esen op 1 april 1656.

5. Petrus Ludovicus, geboren te Esen op 5 aug. 1657.

6. Adrianus, geboren te Esen op 19 sept. 1660.

7. Anna, geboren te Esen op 14 mei 1666.

8. Jacobus, geboren te Esen op 24 aug. 1664.

*
* *

IIbis. JAN DONCHE, vermoedelijk deze Jan Donche fs Loijs (74) die overleed tussen 6 okt. 1606 en 10 maart 1608 (75). Hij huwde Maria MEYNGHEER, dochter van Jan. Zij overleed vermoedelijk in 1585 of 1586 (76).

We vinden hem ook terug in het stadsbestuur (77):

1585 2de Raad op 8

1588 4de Raad op 8

1586 2de Raad op 8

1589 4de Raad op 8

1587 6de Schepen op 8

(73) KBB, FM 114 nr. 6.

(74) Brief van baron Holvoet aan A. Merghelyncq, zie hoger.

(75) SMD, Archief, 141 (pandingboek), transcripties A. Berquin p. 163 en 220: op 6 okt. 1606 wordt hij vermeld i.v.m. schulden aan Victor van Woumen. (Jan Donche had een schoonbroer Jan fs Victor van Woumen, gehuwd met zijn zuster Micheline Donche), op 10 maart 1608 wordt een weduwe Jan Donche vermeld. Hertrouwde Jan Donche, of gaat het om een andere Jan Donche?

(76) ARA, RK 34191 f° 11 v° ("huysvrauwe") en 34192 f° 12 ("overleden huysvrauwe").

(77) *Uit ARA, stadsrekeningen Diksmuide en voor de ontbrekende jaren, uit SMD, nota's N.F.-K., II, p. 356 en 360.*

We vinden vele vermeldingen van een woonplaats van een Jan Donche:

In de stadsrekeningen vinden we van 1569 tot 1587 een Jan Donche als betaler van een cijns voor zijn huis *"van wijlent Eloy Maseman metten erfve staende ande oostsijde vander zuudpoorte ende ande veste vander stede"*. De huizen aldaar werden afgebroken in 1587 *"omme ende duer den troublen tijt hier"*. In 1579 kreeg hij nog terugbetaling voor 400 rijshouten gebruikt bij het maken van een borstwering op de stadsvesten (78).

In 1579 en 1583 krijgt hij van het stadsbestuur vergoeding van *"tderde teghels ende latten verdeckt up twee logen achter zijn huis"*. De stad kwam immers tussen voor een deel van de onkosten bij de aanleg van tegel- of schalledaken i.p.v. stro-daken om brandgevaar te weren. Vermoedelijk gaat het hier om logementen voor inkwartierende soldaten, waarmee Diksmuide tot grote ergernis nog vele tientallen jaren mee zou opgescheept zitten.

Dit huis was gelegen *"bij tkerchhof"*. Het is niet duidelijk of hier het kerkhof rond de St.-Niklaaskerk (binnen de stadsmuren) wordt bedoeld, ofwel het Grauwebroederskerkhof (Minderbroeders, buiten de stadsmuren). Evenwel ziet men een huis tegenover dit klooster aan de andere kant van de straat afgebeeld op een *"Caerte figurative van de Stadt ende landen van het Schependom van Dixmude"* uit 1613, waar het wordt vermeld onder nr. 3, *"vidua Donche 1 ghemet 50 roeden"* (79).

In 1583 lezen we ook: *"thuis ghetimmert by Jan Donche, noardt van de kerckganc up de stede keybeke ende erfve van de kercke"*, waarvoor hij een erfelijke cijns betaalt aan de stad (80).

We vinden hem ook in 1587-1588 terug als één van 146 personen die deelnamen aan een stadslening: hij wordt vermeld als Jan Donche, *"bij 't Vleeschhuis"*, na 1594 vinden we hem in verdere rekeningen betreffende deze lening vermeld in de Schipstraat. Vermoedelijk verhandelde hij vleeswaren, we vinden immers in 1588-1589 in de stadsrekening: *"ter cause van vleesch bij Jan Donche ghelevert"* (81).

Jan Donche en Maria Meyngheer hadden volgende kinderen:

1. RENAULT, vervolgt IIIter.

2. Judoca, huwde een eerste maal met Joos FRAYES, en een tweede maal met Lenaert van der MEERSCH, zoon van Hendrik, hertrouwd met Elisabeth Schoreel (82).

(78) ARA, RK 34178-34193 f° 5, 6 (ongeveer), 34188 f° 46 v°, 34189 5 v°.

(79) ARA, RK 34188 f° 34 en 34189 f° 28.

(80) ARA, RK 34189 f° 4; SDM, nota's N.F.-K., II, p. 347 en 364.

(81) SDM, nota's N.F.-K., II, pp. 352, 372, 376.

(82) RAB, KV leenhof/parochies nr. 2336, Wett. Pass. Diksmuide, 3 dec. 1612: *"Leynaert van der Meersch filius Henri en Elisabeth Schoreel filia Philippe, den zelve Lenaert als hierboven in huwelijk ghehadt hebbende Joosincken filia Jan Donche gheprocreert bij Mayken filia Jan Meyngheer, en als vader van Joosintkin zijn kindt gheprocreert bij tvoorseijde Joosintke Donche en als aelding van tzelve zijn kindt ter eener zijde, en Olivier Cordier en Franchyne de Heere filia Jan zijn huisvrouwe te vooren Wedewe van Regnault Donche filius Jan, ter andere zijde . . ."* (zie ook W. van HILLE, zie hoger, p. 291). Het weesboek van Diksmuide, zie hoger, p. 24 vermeldt nog: *"kynderen van Lenaert Vermeersch fs Heyndrick die hij hadde bij Joossyne fa Jan Donche fs. Loys"*.

3. Jan, geboren te Diksmuide in mei 1568 (peter: Andries fs Jan Meyngheer, meter: Micheline uxor Jan van Woumen) (83). Hij werd ontvoegd op 18 febr. 1595 om dienst te nemen in de compagnie van cavaleriekapitein Daneel de Gavere (84).

4. Lodewijk, geboren te Diksmuide op 24 juni 1572 (peter: Lodewijk Donche, meter: Jacquemijne, echtgenote van Jan Meyngheer), jong overleden gezien zijn naam gegeven wordt aan een jongere broer (83).

5. Magdalena, geboren te Diksmuide op 18 juni 1575 (peter: Nikolaas Meyngheer, meter: Magdalena Donche) (83).

6. Lodewijk, geboren op 21 sept. 1579 (peter: Lodewijk de Haen, meter: Maria, echtgenote van Lodewijk Donche) (83).

*
* *

IIIter. RENAULT DONCHE, schepen van Diksmuide, huwde in of vóór 1588 (85) Francisca de HEERE, dochter van Jan en Catharine Veranneman. Zijn vrouw hertrouwde later met Olivier Cordier.

Net als zijn vader verhandelde hij vlees, we lezen immers in de stadsrekeningen dat hij in 1596 in opdracht van de stad aan de Spaanse gouverneur 488 pond vers koevlees levert. De gouverneur weigerde echter de stedelijke assise (belasting) op het vlees te betalen, niettegenstaande hij *"bij de zelve Donche goet ghedaen"* was. De stad schreef de niet ontvangen belasting in als een negatieve post als *"Betaelt Renault Donche de jonghe, beenhauwer"*. Bij het nazicht der rekeningen in de Rijselse Rekenkamer was men het met deze gang van zaken niet eens. De post werd doorstreept en dezelfde pen schreef in de marge erbij: *". . . gheensins gefundeert zijnde"*. Of Renault zijn 28 pond parisis moest terug geven weten we niet, hopelijk niet (86).

Renault Donche werd vermoord door een zekere Pascal Verstraete. Wat de reden tot de moord is weten we helaas niet. Een akte van 3 juli 1596 vermeldt dat toen tussen de familie Donche en de moordenaar een vergelijk tot stand kwam. Helaas kennen we ook niet de inhoud van deze akte (87).

Hun kinderen waren:

1. Maria, geboren te Diksmuide op 29 maart 1590 (peter: Jan de Heere, meter: Catharina uxor Reginald de Wrekere), ontvoegd op 5 juni 1612 om te huwen met Adriaan de PLEYNE, die overleed in of vóór 1627. Zij hertrouwde met Macharis de SCHAEPMEESTER (88).

2. VINCENT, vervolgt onder IVquater.

(83) Brief van baron Holvoet aan A. Merghelynck, zie hoger.

(84) Weesboek van Diksmuide, zie hoger, p. 24.

(85) ARA, RK 34194, f° 9 *"Item anden zelve (= Jan Donche) over Regnault sijnen zone ghetrouwet hebbende Fransyne fia Jan de Heere"*.

(86) ARA, RK 34197 f° 60.

(87) *Tablettes des Flandres, Document 3: Familles de West-Flandre*, p. 111.

(88) Weesboek van Diksmuide, zie hoger, pp. 277, 408 en 514.

3. Isenbard, geboren te Diksmuide op 13 mei 1594 (peter: Erasmus van Wontergem, meter: Isabelle de Sacquespee), jong gestorven, gezien in 1608 nog alleen Maria en Vincent onder voogdij van Jacques de Heere en Lodewijk Donche voorkomen (89).

*
* *

IVquater. VINCENT DONCHE, geboren te Diksmuide op 27 okt. 1591 (peter: Vincent de Heere, meter: Jacqueline, echtgenote van Jan Donche) en er overleden op 19 jan. 1647. Hij verloofde zich op 8 febr. 1611, na ontvoogding op 5 jan. (90), met Maria de PUUDT, dochter van Frans, weduwe van Jacques Gallant (getuigen: Olivier Cordier, echtgenoot van Francisca de Heere, weduwe van Renault Donche, vader en Christiaan Codde). Zij overleed te Diksmuide op 7 nov. 1631.

Vincent huwde een tweede maal te Diksmuide op 30 sept. 1632 met Magdalena van der LECK, gedoopt 6 okt. 1606, dochter van Adriaan en Laurentius de Veustere (getuigen: Antonius Lestin en Jacques de Heere) (91).

Hij had een loopbaan in het stadsbestuur, die hier slechts gedeeltelijk kan geschetst worden daar de originelen en dubbels van de stadsrekeningen van 1623 tot 1641 (eindjaren) ontbreken:

1623 6de Raad op 8	1637 burgemeester van commune
1632 burgemeester van schepenen	1641 2de schepen op 12

Hij was eveneens bestuurder der Recollecten. Van hem hebben we de handtekening in diverse "wettelicke passeeringen" teruggevonden.

Vermoedelijk is het ook deze Vincent Donche, vermeld als "*betaelt Vinchent vetleghere over thelpen pryzen van vette beesten*" in 1628. Vetlegger is de naam van een persoon die op vette weiden jonge dieren laat grazen om die later als vette dieren te verkopen. Vincent Donche werd hier geconsulteerd om de juiste waarde te schatten van de vetgemeste dieren op het landbouwbedrijf van een zekere Isabeau de Mats uit Slijpe (92).

Vincent Donche had uit het eerste huwelijk (91):

1. Magdalena, geboren te Diksmuide op 21 juli 1612 (peter: Christiaan Codde, meter: Francisca de Heere), overleden vóór 1631.

2. Adriana, geboren te Diksmuide op 6 maart 1614 (peter: Adriaan Pleyne, meter: Maria Codde), overleden vóór 1631.

3. Catharina, echtgenote van Jan LOUCKAERT. Op 15 nov. 1631 zijn zij, haar zuster Maria en broer Vincent, de enige resterende kinderen, na het overlijden van hun moeder. Als voogden werden aangesteld: Adriaan van der Leck en Macharis de Schapmeester, resp. stiefoom en oom (93).

(89) *Weesboek van Diksmuide*, zie hoger, p. 82, akte van 10 juni 1608.

(90) *Weesboek van Diksmuide*, zie hoger, p. 276, akte van 5 jan. 1611.

(91) Brief van baron Holvoet aan A. Merghelynck, zie hoger.

(92) P. VANDEWALLE, *De geschiedenis van de landbouw in de kasselrij Veurne (1550-1645)*, Historische uitgaven Gemeentekrediet, nr. 66 (1986), pp. 160 en 92 uit een staat van goed in RAB, BV, 1S/20595.

(93) *Weesboek van Diksmuide*, zie hoger, p. 513, akte van 15 febr. 1631.

4. Maria.

5. VINCENT, vervolgt onder Vquater.

En uit het tweede huwelijk:

6. RENAULT, vervolgt onder V.

7. Adriana, geboren in 1634 (peter: Adriaan van der Leck, meter: Jacqueline, echtgenote van Christiaan de Hondt).

8. Maria Magdalena, geboren in 1635 (peter: Jacques de Luveterre uit St.-Katharinakapelle, meter: Anne van Hove, echtgenote van Jacques de Heere). Zij huwde te Diksmuide op 26 febr. 1661 met Jacques de WITTE, geboren te Diksmuide op 7 sept. 1627, zoon van Jacques en Maria de Clichthove (getuigen: Reginald Donche en Maria Spillebeen).

9. Laurentius, geboren in 1636 (peter: Daniel van der Lecq, meter: Maria, dochter van Antonius van der Lecq).

10. Philippus Jacobus, geboren te Diksmuide op 1 mei 1638 (peter: Dom. Louis Mazeman, raadspensionaris te Diksmuide, meter: Anna, echtgenote van Jan van der Leck).

11. GUILLAUME, vervolgt onder Vbis.

12. Waarschijnlijk Justine-Xaviera, begijn te Diksmuide.

13. Waarschijnlijk PIETER, vervolgt onder Vter.

*
* *

V. RENAULT DONCHE, geboren te Diksmuide op 18 sept. 1633 (peter: Robert de Vin, meter: Laurentia de Veustere, weduwe van Adriaan van der Leck). Hij overleed in 1667. Hij huwde Maria SPILLEBEEN (getuigen: Vincent en Guillaume Donche). Op 9 mei 1670 neemt zijn weduwe het poorterschap van het Brugse Vrije aan (94) en hertrouwt op 13 mei met Jan de Bets.

Hij had een loopbaan in het stadsbestuur:

1662 5de Raad op 12
1663 5de Raad op 12
1664 12de Schepen op 12
1665 12de Schepen op 12
1666 12de Schepen op 12 ("Renault Donche fs Dheer Vincent")
1667 12de Schepen op 12 jaar waarin hij overlijdt.

In dat laatste jaar werd hij vervangen door Jacob Poot, "mits zijn overlijden in zijn platse ghecommen".

(94) W. van HILLE, *De poorters van Diksmuide*, in: *Handelingen van het Genootschap voor Geschiedenis gesticht onder de benaming "Société d'Emulation" te Brugge*, XCIX (1962), p. 245.

Renault's kinderen, allen overleden zonder nakomelingen (95), hadden als voogden: Nicolaas Donche en Pieter Winnebroot. In het enige bewaard gebleven parochieregister van Diksmuide (103) vinden we de kinderen:

1. Maria Magdalena, geboren te Diksmuide op 13, gedoopt op 14 sept. 1659 (peter: Herman Spillebeen, meter: Magdalena, weduwe van Vincent Donche sr.). Zij trad toe tot het klooster der Zwarte Zusters, genoemd St.-Andreashuis en werd geprofest op 29 sept. 1683. Zij overleed op 18 april 1720 (96).

2. Reginald, geboren te Diksmuide op 11, gedoopt op 13 maart 1661 (peter: Vincent Donche, meter: Jacoba, echtgenote van Herman Spillebeen).

3. Elisabeth Theresia, geboren te Diksmuide op 8, gedoopt op 10 jan. 1664 (peter: Pieter Winnebroodt, meter: Elisabeth Poot, echtgenote van Vincent Donche).

4. Vincent Ignatius, geboren te Diksmuide op 8, gedoopt op 10 jan. 1664, tweelingbroer van Elisabeth Theresia (peter: Olivier Cordier, meter: Maria, dochter van Jacobus Merghelynck uit Ieper).

*
* *

Vbis. GUILLAUME DONCHE, gedoopt te Diksmuide op 10 sept. 1643 (peter: Guillaume de Potter, meter: Laurentia, echtgenote van Lieven van Overschelde). Hij huwde Joanna PERSEL (97).

Hij had een loopbaan in het stadsbestuur:

1675 12de Raad op 12	1686 Schepen
1681 8ste Schepen op 10	1689 9de Schepen op 10, in dat
1682 9de Schepen op 10	jaar verkozen als tesorier
1683 7de Schepen op 10	1696 3de Schepen op 10
1684 7de Schepen op 10	1697 3de Schepen op 10

Hij verhandelde vlees en andere voedingswaren, want vaak zien we hem voorkomen in de stadsrekeningen, wanneer hij op stadskosten vlees levert aan de Paters Recollecten of aan het stadsbestuur zoals in 1700, wanneer hij ter gelegenheid van de vernieuwing van de wet (herverkiezing van het bestuur) een "*vet lam ende ghesauten vleesch*" levert. Ook leverde hij vaak kuipjes boter die de stad kocht om als geschenk te geven aan personen die voor de stad verdienstelijk geweest waren. Regelmatig zien we hem ook verschijnen als pachter van de vleesassise. In 1696 vinden we hem ook als kerkmeester (98).

(95) Volgens W. van HILLE, *Généalogie de la famille Donche*, zie hoger, p. 294 op basis van: RAB, KV parochies (Wett. Pass. Diksmuide), nr. 1293, f° 141 v° en nr. 1193 f° 102 v° (11 nov. 1677).

(96) W.H.J. WEALE, *Notice sur le Couvent des Soeurs Nôlres, dit St.-Andrieshuus à Dixmude*, in: *La Flandre*, dl. III, p. 188.

(97) KBB, FM 114. Op 3 april 1710 werd een staat van goed van Guillaume fs Guillaume opgemaakt. De staat werd overgegeven aan sr. Reginaldus Donche, zijn broer: SBB, nota's J. Weale, Ville de Dixmude, omslag nr. 1.

(98) ARA, RK 34250 f° 3, 34253 f° 2, 34264, staetkens f° 3, 4 v° en 21, 34265 staetkens f° 2, 34266 staetkens f° 2 en 19, 34267 staetkens f° 1, 2 en 2 v°, 34269 staetkens f° 9, 34270 staetkens f° 10.

In 1696, 1697 en 1698 pacht hij de gronden van de afgebroken stadsvestingen "*omme de selve met schaepen ende andere beestiaelen te bedrijven voor de tijdt van drie jaeren*". De vestingen die over een periode van 100 jaar gebouwd waren geweest en enorme sommen (vele duizenden ponden) hadden gekost, werden op bevel van de Franse veldoverste van Lodewijk XIV, Boufflers in 1693 ten gronde afgebroken, zodat ze tot niets meer anders dan graasland voor schapen en dieren dienstig waren. Guillaume pachtte de stadsvesten voor 300 pond per jaar (99).

Guillaume deed in 1705 blijkbaar geen al te goede zaken meer. Hij kon de pacht van de vleesassise niet tijdig betalen, maar kreeg van het stadsbestuur toch een gunstregeling: de schuld werd hem voorlopig kwijtgescholden: "*Betaelt Guillaume Donche den quitscheldt aen hem gheaccordeert bij burgh(meest)re ende schepenen deser stede van den vleesch assyse verschenen den lesten april 1705 in de voorgaende rek(ening)h'e verantwoordt per app(ostill)ie op req(uest)ie van(de) vij.e april 1705 ende acq(ui)t onder conditie dat waert saecke hij quame tot beter fortuijne t'selve te betaelne*" (100).

Hij had twee zonen:

1. Guillaume, overleden op 6 jan. 1709, gehuwd na kontrakt van 9 jan. 1700 met Theresia van DAMME, 22 jaar, dochter van Jan en Theresia de Vos, van wie hij bij zijn overlijden slechts één dochter had (97):

Theresia, 8 jaar oud in 1709, onder voogdij van Renault Donche en Jan van Damme (97).

2. Reginaldus.

*
* *

Vter. PIETER DONCHE, echtgenoot van Joanna de WILDE uit Hondshoote, overleden op 1 nov. 1708 (101). Pieter Donche had volgende kinderen:

1. Elisabeth, huwde een eerste maal bij contract van 9 sept. 1654, met Jan BEERNAERT, zoon van Jan, begraven op 11 jan. 1661. Zij hertrouwde met Dierycq vanden ABEELE, van wie ze weduwe was in 1678. Daarna huwde ze na kontrakt te Hondschote, met Adriaan WITVOET, zoon van Regnault en Stevenyne Vertrysse. Hij overleed op 5 juni 1678 te Diksmuide. Op 12 nov. 1700 vervreemdt ze van de poortertij van Hondschote om deze van het Brugse Vrije aan te nemen, ze was toen wonend te Diksmuide. Zij overleed op 1 nov. 1708 volgens een afschrift van haar staat van goed (101), op 11 april 1700, volgens onderstaand afschrift van grafsteen.

(99) ARA, RK 34263 f° 25 v°, 34264 f° 26, 34265 f° 26; PIETERS, *Geschiedenis van Dixmude*, zoe hoger, p. 92. (100) ARA, RK 34271 f° 77.

(101) KBB, FM 114. Akte 5 aug. 1661. In 1678 werd een staat van goed van Adriaan Witvoet opgemaakt. Akte 1 nov. 1708. W. van HILLE, *De poorters of ceurbroeders van Hondschote*, in: *Bachten de Kupe*, ts. jan. 1970.

Zij werd met haar tweede echtgenoot in de St.-Niklaaskerk te Diksmuide begraven onder een steen met volgend opschrift (102):

D. O. M.

Hier licht begrave Adriaen Witvoet fs Renault overleet den 5 junius 1678 ende Jo.e Elisabeth Donse fa Pieter sijne huysvr. overleet den 11en van april 1700 beyde in den derden reghel van St.-Franciscus hebbende in houwelijke geprocreert 6 kynders 3 soonen en 3 dochters. R.I.P.

2. Pieter, gehuwd met Maria N. Zij hadden volgende kinderen (103):

a) Anthonia, geboren te Diksmuide op 7, gedoopt op 8 april 1655 (peter: Antonius Donce, meter x: Elisabeth, echtgenote van Joannes Bernaert).

b) Joanna, geboren te Diksmuide op 7, gedoopt op 7 febr. 1659 (peter: Judocus de Weerd, meter: Joanna echtgenote van Antonius Donce).

3. Antonius, gehuwd met Joanna N. Vermoedelijk is het deze Antonius Donche, die pacht "een huyseken staende op de Cleyne Huijvettersdijck binnen Dixmude", en die in 1688 per schip appelen vervoert (104). De kleine Huidevettersdijck stond in verbinding met de Handzamevaart waarop in vroeger eeuwen veel handelsverkeer bestond. Vlakbij deze straat bevindt zich ook de "Appelmarkt". Zij hadden volgende kinderen (103):

a) Petronella, geboren te Diksmuide op 2, gedoopt op 3 april 1653 (peter: Antonius, zoon van Andreas de Rueght, meter: Petronilla, dochter van Antonius van Houte).

b) Elisabeth, geboren te Diksmuide op 18 nov. 1662 (peter: Claudius Toonyn, meter: Elisabeth weduwe van Jan Beernaert).

4. N., echtgenote van Claude van LOO, zoon van Joseph.

*
* *

Vquater. VINCENT DONCHE, geboren tussen 1611 en 1631, overleden te Diksmuide op 9 nov. 1670 (105). Na kontrakt van 22 aug. 1645 huwde hij te Diksmuide op 13 sept. met Elisabeth POOT, dochter van Joris en Maria Godschalck (getuigen: Vincent Donche en Joris Poot). Zij overleed tussen 1689 en 1696 (106).

(102) KBB, FM 37, p. 88.

(103) SMD, nr. 131, het enig bewaard gebleven doopregister (1650-1664).

(104) SMD, nr. 143 Pandingboek f° 92 (13 nov. 1664) en f° 203 (24 nov. 1688).

(105) ARA RK 34248, f° 67: "Den pensionaris Donche overleden den neghensten novembris 1670 . . .".

(106) In 1698 is zij nog "geestelijke moeder der Recollecten" (SMD, nota's N.F.-K., III, p. 210) en op 24 nov. 1696 erft haar dochter Anna Clara van haar een huis met stallen in de Kiekenstraat. (SMD, Nr. 143 Pandingboek p. 350).

Hij had een loopbaan in het stadsbestuur:

1649 tresorier	1659 raadspensionaris
1650 tresorier	1660 raadspensionaris
1651 6de Schepen op 12	1661 raadspensionaris
1652 6de Schepen op 12	1662 raadspensionaris
1653 7de Schepen op 16	1663 raadspensionaris
1654 3de Schepen op 12	1664 raadspensionaris
1655 burgemeester van commune	1665 raadspensionaris
1656 burgemeester van schepenen	1666 raadspensionaris
1657 burgemeester van schepenen	1667 raadspensionaris
1658 burgemeester van schepenen	1668 raadspensionaris

In opdracht van het stadsbestuur maakte Vincent Donche, talrijke reizen naar diverse landsbestuurders, telkens om te verzoeken dat de stad Diksmuide zou ontheven worden van het garnizoen soldaten, dat er sinds het begin van de Spaanse tijd gevestigd was, en dat de stad veel last bezorgde. In 1653 reisde hij ervoor naar Nieuwpoort, Oostende en Brugge om de Graaf van Garcia daarover te spreken. Het jaar daarop reisde hij terug naar Brugge, Gent en Ieper om te klagen over de overlast die het garnizoen ruiters en voetvolk de stad bezorgde. Hij was gedurende 13 dagen te Brussel om ontlasting te vragen van een garnizoen van 600 Deense soldaten. In september, oktober, november en december 1655 maakte hij drie reizen, resp. van 31, 10 en 20 dagen naar Brussel voor nog steeds hetzelfde probleem.

In 1656 reisde hij naar Brussel, Gent en Mechelen voor "stadsaffairen". De stad probeerde door uitkoop van het garnizoen verlost te zijn. Vincent Donche en Pieter Debucque waren hiervoor 81 dagen van huis weg. Blijkbaar hielp dit niet veel want in 1659 was hij terug 28 dagen te Gent en te Brussel, nog steeds voor *verlichtinghe van garnisoene*". In 1657 reisde hij naar Duinkerke en Brugge (12 dagen) daarvoor, en in 1658 terug naar Brussel om "aldaer clachtig te vallen over de disorders van 't voorseide Regiment Inghelschen". Ook in 1659 ging hij opnieuw klagen te Brugge en Gent.

Tijdens de zomer 1658 vielen Franse troepen van Lodewijk XIV Vlaanderen binnen. Diksmuide dat amper 400 man kon stellen tegenover het leger van 20.000 man onder leiding van maarschalk de Turenne gaf zich meteen over. De stad moest 2.000 pond parisis betalen en ook werkkrachten leveren. Vincent Donche ging tweemaal bij de Turenne, die te Nieuwpoort verbleef *versoucken geexempeert te wesen van twerkvolck*". In 1659 werd tussen Spanje en Frankrijk het Verdrag van de Pyreneeën gesloten waardoor o.a. Diksmuide teruggegeven wordt, maar waarbij Artois, Aire en St.-Omaars voor goed bij Frankrijk ingelijfd werden.

In 1660 is hij terug in Gent, Brussel en Antwerpen voor het probleem van het garnizoen. Ook in 1667 en 1669 reist hij naar Brugge, Gent en Brussel voor dit probleem (107).

Op 18 aug. 1661 legt Vincent Donche in naam van de Graaf van den Bergh, heer van Diksmuide, samen met de ruwaard Lodewijk Moenin en Adriaan Hilfoort, een eerste steen voor een nieuwe kerk der Paters Recollecten (Zuidstraat, thans Woumenstraat).

(107) SMD, nota's N.F.-K., III, uit overeenkomstige jaren.

Samen met de kinderen van Jan de Heere (vermoedelijk verwanten langs zijn grootmoeder Francisca de Heere) bezat hij een huis met "erfve ende platse daer de poorte van toude hallehof plachte te staene". De Halle van Diksmuide was het vroegere stadhuis, tot in 1428 een nieuw stadhuis werd gebouwd op de Grote Markt. Vanaf 1578 werden gedeelten verhuurd als woning. Eén van de 3 huizen, nl. dit met het cijnsrecht van 12 pond parisis per jaar werd verhuurd aan Vincent Donche. In 1696 werden de restanten van de Halle afgebroken. De Halle was gelegen aan de Graanmarkt en strekte zich vroeger uit tot aan de Oostvesten (108).

Zijn bestuurszaken zullen wel een flink deel van zijn tijd in beslag genomen hebben. Toch vond hij nog tijd voor handelsactiviteiten: rond 1650 vroeg en verkreeg hij van de Rekenkamer te Rijsel toelating om zout te raffineren te Diksmuide (109). Dit gebeurde waarschijnlijk in het huis op de Appelmarkt, waar zijn zoon Adriaan het zoutbedrijf verder zette.

Vincent Donche en Elisabeth Poot hadden volgende kinderen (110):

1. Niklaas, geboren te Diksmuide in 1646 (peter: Vincent Donche senior, grootvader, meter: Maria echtgenote van Joris Poot) en er overleden op 11 nov. 1681. We vinden hem terug als student te Leuven, ingeschreven op 17 aug. 1669 (111). Hij werd licentiaat in de rechten en begon meteen aan een loopbaan in het stadsbestuur, die echter door zijn vroegtijdig overlijden, op 35-jarige leeftijd werd afgebroken:

1671 12de Schepen op 12 ("Mre Niclaijs Donche licentiaat in beede de rechten")	
1672 12de Schepen op 12	1677 griffier
1673 5de Schepen op 12	1678 griffier
1674 5de Schepen op 12	1679 griffier
1676 griffier	1680 griffier

Hij huwde op 23 mei 1672 Petronilla de WILDE, dochter van Jan en Florence Baillet, overleden te Ieper op 18 maart 1725 (St.-Maartensparochie).

Op 30 april 1674 werd hij griffier van Diksmuide als vervanger van N. Hilfoort. Samen met de functie van raadspensionaris was de functie van stadsgriffier de hoogst betaalde stadsbetrekking: de jaarwedde — in die tijd "pensioen" genoemd — van de griffier en de raadspensionaris bedroeg 200 parisis.

De andere stadsbetrekkingen in 1691 waren: klerk van de tresorie (66 pond), burgemeester (66 pond), schatbewaarder (66 pond), baljuw (133 pond 6 schellingen), kamerbode (36 pond), stadsbode (72 pond), knape van de tresorier (24 pond), huisbewaarder (66 pond), klokspeeler (132 pond), gadeslager van de oorlog (192 pond),

(108) Ph. NAESSEN, *De Minderbroeders Recollecten te Dixmude*, p. 100. PIETERS, *Geschiedenis van Dixmude*, zie hoger, p. 252-255, ARA, RK 34228 (1656) f° 6 en volgende jaren, RK 34258 (1691) f° 5 en volgende jaren, RK 34284 f° 9 v en volgende jaren.

(109) *Inventaire Sommaire des Archives Départementales du Nord à Lille*, II, p. 397, col. 1.

(110) SMD, nr. 131 doopregister St.-Niklaaskerk 1650-1664.

(111) *Matricule de l'Université de Louvain*, dl. VI: "Dominus Nicolaus Donche Dixmudanus".

stadsdienaar (60 pond), boterweger (22 pond), vroedvrouw (48 pond), schoolmeester (120 pond), organist (96 pond), brandmeester (12 pond), "sluyter van de waterboom" (vermoedelijk sluiswachter) (60 pond), ook de Witheren Paters Norbertijnen (15 in getal) kregen elk 80 pond.

Daarnaast kregen de leden van het stadsbestuur ook nog een "keerlaeken", d.i. een bovenkleed in zwart laken voor ceremonieel gebruik, een gebruik dat reeds in 1405 voorkomt. Wellicht was in 1691 dit laken reeds vervangen door een geldelijke uitkering, maar komt onder die naam nog voor in de stadsrekeningen. De twee burgemeesters ontvingen elk 120 pond, evenals de griffier, raadspensionaris, baljuw, zijn substituut en de schatbewaarder. De schepenen kregen elk 80 pond en de vier stadsboden elk 20 pond.

Niklaas Donche overleed als griffier op 11 nov. 1681 zonder nakomelingen en zijn weduwe hertrouwde vóór aug. 1683 met Pieter Gobbert, greffier van de stad en kasselrij van Belle en vervolgens met Pieter de Coussemaker, licentiaat in de rechten, baljuw van Dranouter, procureur van de stad en kasselrij van Belle.

Het grafschrift van Petronille de Wilde in de St.-Maartenskerk te Ieper luidde, op een witte steen van 6,5 bij 3,5 voet (112):

D. O. M.

Sepulture van Joe Petronilla Florentia de Wilde, fa Sr Jan, dewelke getrouwt hebbende 1. d'heer ende Mre Nicolaas Donche, licentiaat in beide de rechten ende greffier van de stede van Dixmude 2. d'heer Pieter Gobert, greffier van de casselrie van Belle 3. d'heer en meester Pieter de Coussemaker, licentiaat in beyde de rechten en voogd der stede van Belle. Overleden is den 20 Maert 1725 oud 75 jaeren Ende heeft gefondeert eene eeuwige misse in deze kapelle alle zondag en heiligidagen, en de eene misse alle dage in d'octave van de geloovige zielen ten 10 uren en alf met de profundis, ten laste van deze kerke, een eeuwig solomneel jaergetijde met distributie van 200 broden van stuyvers den dynsdag naer Thuyndag ten laste van dezen disch, eene volle burse in het godshuys van den H. Geest, boven vele andere pieuse fondation. In vrede moet zij rusten.

Terwijl in de middenbeuk van deze kerk de volgende inscriptie was aangebracht:

D. O. M.

*Memoriae Petronillae DE WILDE, fa Joannis quae maritus
Nicolas DONCHE J.u.L. P. GOBERT bellioi graphiaro,
P. DE COUSSEMAKER illic advocato superstes missa dom
et festis 10 anniversario cursa viduae fundatis ob. 20
Martii 1725 aetatis 75. R.I.P.*

(112) KBB, F.M. nr. 40: Grafschriftenboek van de St.-Maartensparochie te Ieper (J.J. Lambin, 1840), nr. 48. A. MERGHELYNCK, *Receuil de généalogies inédites de Flandre* (1877), pp. 256-257.

2. Anna Theresia, geboren te Diksmuide op 26, gedoopt op 28 dec. 1650 (peter: Pieter de Gusman, kannunik van de kathedraal te Ieper, pastoor van de St.-Niklaaskerk te Ieper, meter: Francisca, dochter van Joris Poot). Zij was penitente geestelijke te Veurne, maar overleed in het klooster van Nieuwpoort op 17 febr. 1719 onder de naam van Vincentia.

3. Elisabeth, geboren te Diksmuide op 25, gedoopt op 29 nov. 1652 (peter: Joannes Lombaert uit Grevelingen, meter: Petronella Herkelbout van Ieper). Jong overleden gezien haar naam gegeven wordt aan een jongere zuster.

4. Anna Clara, gedoopt te Diksmuide op 24 mei 1654 (peter: meester Jacobus Poot, meter: Jacoba, echtgenote van Christiaan de HONT), overleden als geestelijke dochter van de orde van St.-Franciscus op 31 mei 1717 (113). Van haar vonden we een handtekening terug uit 1714 (114).

5. VINCENT JACOB, vervolgt onder VI.

6. Colomba, geboren te Diksmuide op 8, gedoopt op 9 okt. 1658 (peter: Egidius Pierloot, meter: Magdalena van der Leck, weduwe van Vincent Donche sr.). Zij was penitente geestelijke te Diksmuide onder de naam van Gaudentia, waar ze overleed op 24 febr. 1742.

7. Franciscus Adriaan, geboren te Diksmuide op 15, gedoopt op 20 juli 1661, er overleden op 13 okt. 1703 en begraven de 16de in de kerk der Paters Recollecten. Hij was priester van de pitancie te Diksmuide, De pitancie van de St.-Niklaaskerk te Diksmuide was een kapittel van bevoordeligde priesters. Er waren 12 pitanciers, waarvan er 2 pastoor waren. Hoogstwaarschijnlijk is het deze Franciscus Donche, die op 26 dec. 1700 te Gent, de relikwieën haalde van de H. Nikolaas, patroon van de stad Diksmuide en hiervoor door het stadsbestuur vergoed werd (115).

Van hem vonden we de handtekening terug in een processtuk uit 1701 in het archief van de Raad van Vlaanderen. Het betreft een geschil tussen Franciscus Donche en Andries Verpoort, priester te Brugge over de verpachting van een hofstede te Esen (116). Hij tekent als F. Donche, pbr (presbiter: priester).

8. ADRIAAN, vervolgt onder Vibis.

9. Elisabeth Godelieve, gedoopt te Diksmuide op 14 juli 1664 (peter: Joannes Bevaert, meter: Adriana, echtgenote van Joannes Maertens).

10. Maria, penitente geestelijke te Veurne na geloften op 5 febr. 1705, overleden te Nieuwpoort onder de naam van Crescentia.

*
* *

(113) RAB, Brugse Vrije staten van goed 2de reeks, nr. 12359 is haar staat van goed, met vermelding van testament f° 2-4 v°.

(114) RAB, Brugse Vrije, nr. 16305 ("wettelijke passeeringen"), f° 97 (19 jan. 1714).

(115) SBB, nota's J. Weale, Ville de Dixmude, omslag 13; E. HOSTEN, *Eenige bijzonderheden uit de geschiedenis der St.-Nikolauskerk van Diksmuide* (1905) p. 10. Ook: SMD, nota's N.F.-K, III, p. 251.

(116) RAG, Raad van Vlaanderen, nr. 19879.

VI. VINCENT JACOB DONCHE, gedoopt te Diksmuide op 29 mei 1656 (peter: Jacobus Castelein uit Oostende, meter: Vrouwe Catharina, echtgenote van Heer Daniel Walwit uit Ieper). Hij overleed te Diksmuide, als vrijlaet van het ambacht van Woumen op 24 sept. 1704. Na huwelijkscontract voor notaris Pieter Verplancke te Brugge huwde hij Maria Magdalena STALPAERT.

We vinden hem ingeschreven aan de universiteit te Leuven op 9 sept. 1667 (117). Hij werd licentiaat in de rechten en was ruwaard van Diksmuide. Op 16 febr. 1691 neemt hij het poorterschap van het Brugse Vrije aan (118). Later is hij advocaat te Brugge en greffier te Damme. We vinden hem terug in vijf processtukken voor de Raad van Vlaanderen, waar we ook zijn handtekening vinden (119).

Uit zijn staat van goed (120) leren we dat hij voor de helft eigenaar was van een huis en zoutkeet, gelegen op de Appelmarkt te Diksmuide, waarvan de andere helft toebehoorde aan zijn broer Adriaan. Verder bezat hij nog in halve eigendom een huis te Diksmuide, voor de andere helft eigendom der Norbertijnen, nog een ander huis in de Weststraat, genaamd "*Den Rynck Schoe*" en een hofstede in Woumen. In volle eigendom bezat hij te Diksmuide nog een ander huis in de Weststraat, twee bij elkaar gelegen huizen te Damme, twee hofsteden te Woumen, één hofstede te Oostkerke, één te Esen, en een "*hofstedeken*" te Torhout.

Te Diksmuide bezat hij ook het huis staande op de plaats waar de poort van de vroegere Halle stond en het hallehof gelegen was, dat hij dus erfde van zijn vader (zie hoger). In de tekst uit de stadsrekeningen van 1702 is het woord "*hallehof*" reeds verbasterd tot "*haer hof*", terwijl in 1718, toen het huis eigendom was van Isabella Reyvaert, echtgenoot van Adriaan Donche, het reeds luidde: "*haer achterhof*".

Zij hadden de volgende kinderen:

1. Een jong overleden kind, begraven op 30 nov. 1682 in de kerk der Paters Recollecten als "tkindt dheer en meester Vincent Donche" (121).

2. Maria Jacoba Josepha, geboren te Brugge (O.L.Vrouw) op 9 jan. 1684. Zij huwde met Claude HERAULT de DAINVILLE, officier in dienst van de hertog van Lorreinen.

3. Vincentius, geboren te Brugge (O.L.Vrouw) op 8 febr. 1685, overleden vóór 16 febr. 1691, want niet meer vermeld in de ontpoorteringsakte van hun vader.

4. ANTONIUS JOSEPHUS KAREL, voorouder van een tak te Brugge.

5. Clara, geboren te Brugge (O.L.Vrouw) op 9 jan. 1689, overleden vóór 16 febr. 1691, want niet meer vermeld in de ontpoorteringsakte van hun vader.

(117) *Matricule de l'Université de Louvain*, VI, "Dominus Vincentius Jacobus Donche, Dixmudanus", geboren in 1656 is hij in 1667, 11 jaar oud. Is zijn geboortjaar misschien 1646 i.p.v. 1656?

(118) W. van HILLE, *De poorters van Diksmuide*, zie hoger, p. 249.

(119) RAG, Raad van Vlaanderen, nrs. 19481-2 (beledigingen, 1697), 19585 (eerroof, 1698), 19817 (prijzij van een huis, 1700) en 22631 (vervalsing van processtukken, 1699).

(120) RAB, Brugse Vrije, staten van goed IIde reeks, nr. 12360 is zijn staat van goed, nr. 13588 is de staat van goed van zijn vrouw. Zie ook: RAB, Brugse Vrije, "wettelijke passeeringen", nrs. 16305 f° 34 r° en 97, 16306 f° 39 e.v., 16307 f° 34 r°, nr. 16312 f° 37 e.v.

(121) W.H.J. WEALE, zie hoger, II p. 79.

6. Guillelmus, geboren te Brugge (O.L.Vrouw) op 16 maart 1690, overleden vóór 16 febr. 1691, want niet meer vermeld in de ontpoorteringsakte van hun vader.

7. Feliciana Antonia Josepha, geboren te Brugge (O.L.Vrouw) op 18 juni 1692. Na contract van 20 mei 1717 te Esen, huwt zij op 30 sept. 1717 te Brugge (St.-Gillis), Jan Bernardus d'EGELSON, zoon van François Bernard en Elisabeth Moran, afkomstig uit het diocees van Metz in Lorreinen, jonkheer, luitenant der dragonders, in dienst van Groot-Brittannië. Zij overleed in 1746.

8. Augustinus, waarschijnlijk geboren te Brugge (O.L.Vrouw) op 30 juli 1694, overleden vóór 24 sept. 1704, want niet meer vermeld in de staat van goed van zijn vader.

*
* *

Vibis. ADRIAAN DONCHE, geboren te Diksmuide in 1661 en er overleden als vrijlaat van de ambacht van Snellegem op 13 jan. 1707, begraven in de kerk der Minderbroeders Recollecten. Op 5 aug. 1692 neemt hij het poorterschap van het Brugse Vrije aan (122). Hij huwde na contract van 8 okt. 1692 met Maria Isabella REYVAERT, dochter van Pieter Jacob en Joanna DONCHE.

Deze Joanna Donche, was een dochter van Joannes DONCHE en Agnes Keynoghe, behorend tot de tak der Donche's te Nieuwpoort-Oostkerke-Lampernisse, zelf voorkomend uit de oude Veurnse tak. Haar grootouders waren uit Oostkerke gevlucht "ter cause van den oorloghe" naar Diksmuide. Maria Isabella huwde later opnieuw met Pieter Jacob van Vossem, schepen van Diksmuide en greffier van Oost-Ieperambacht. Zij overleed als lates van de kasselrij Ieper op 8 mei 1742 (123).

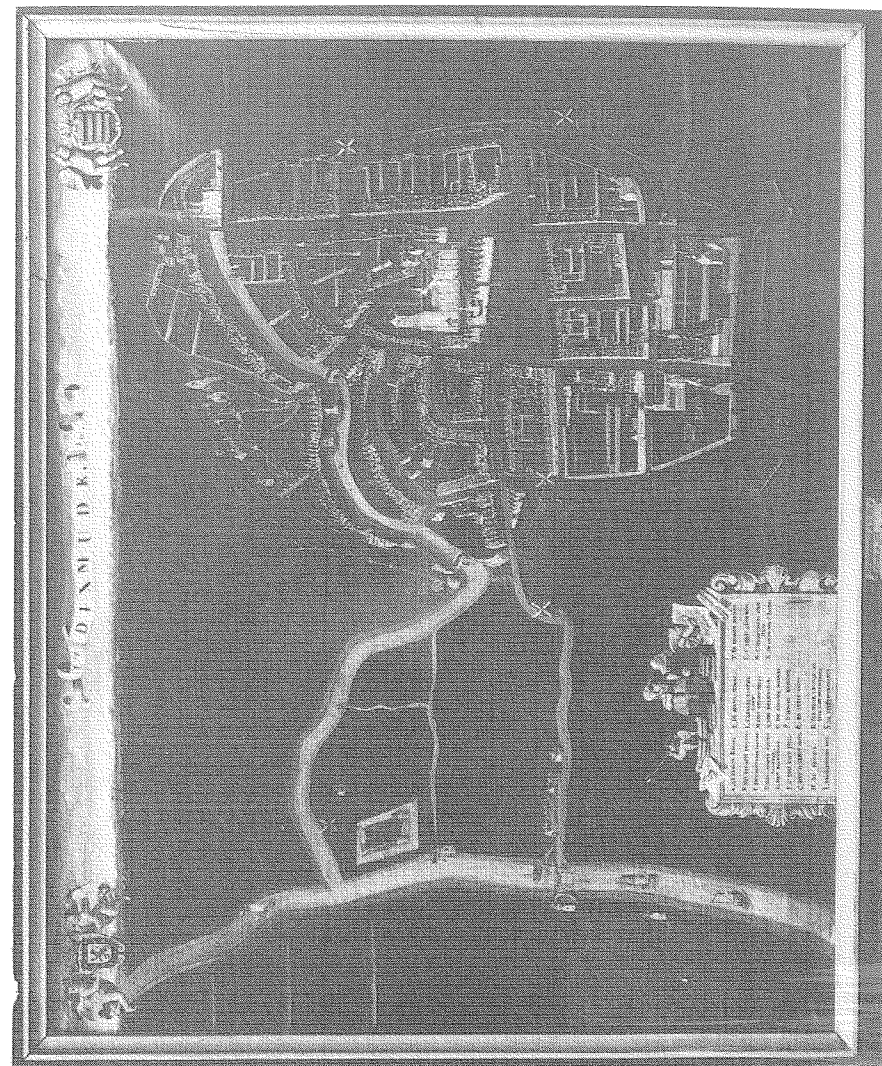
Adriaan Donche had een loopbaan in het stadsbestuur:

1690 8ste Schepen op 10	1700 burgemeester van commune
1691 7de Schepen op 10	1701 burgemeester van commune
1692 7de Schepen op 10	1702 burgemeester van commune
1693 4de Schepen op 10	1703 burgemeester van commune
1694 1ste Schepen op 10	1704 burgemeester van commune
1695 2de Schepen op 10	1705 burgemeester van schepenen
1698 Schepen	1706 burgemeester van schepenen
1699 burgemeester van commune	

Was hij ziek in de jaren 1696-1697? In die jaren komt immers zijn oom Guillaume na 10 jaar afwezigheid terug in het stadsbestuur. Daarna komt opnieuw Adriaan in het stadsbestuur en dit voor een erg lange bestuurstermijn. Het was immers de traditie dat een burgemeester slechts drie jaar na elkaar zijn ambt mocht uitoefenen. Zijn verdiensten voor de stad moeten wel bijzonder gewaardeerd worden zijn, gezien hij 8 jaar na elkaar verkozen werd.

(122) W.H.J. van HILLE, *De Poorters van Diksmuide*, zie hoger, p. 249.

(123) RAB, Kasselrij Ieper, *Wezenregisters*, nr. 279, pp. 240-258 bevat haar staat van goed.

Geschilderd stadsplan van Diksmuide in 1716 door Haecke. (Copyright A.C.L. Brussel).

De waterweg die de stad doorkruist is de Handzamevaart.

Ter hoogte van de twee scheepjes ziet men rechts van de brug de Appelmarkt, waar Adriaan Donche op de oostzijde zijn handelshuis had.

Waar de Handzamevaart in de IJzer uitmondt ziet men de (olle)molen met het staanpershuisje die Adriaan liet bouwen.

Als "geestelijke vader" (bestuurder) der Paters Minderbroeders Recollecten koopt hij in 1699 een huis met toebehoorten om de kerk langs de westkant te kunnen verlengen (124).

Volgens zijn staat van goed (96) bezat hij verscheidene leengoederen en allodiale goederen in Esen, Handzame, Beerst, Woumen, Stuivekenskerke, Merkem en te Diksmuide.

Te Diksmuide bezat hij de helft van een huis en zoutkeet, gelegen aan de oostzijde van de Appelmarkt met een groot stuk land erachter (de andere helft pachtte hij van zijn broer Vincent Jacob voor 30 pond per jaar). Verder bezat hij nog een hoveniershof, palend aan het eerste huis, maar gescheiden door een 8 voet hoge muur. Waarschijnlijk woonde daar later zijn zoon Niklaas Vincent, priester.

Uit zijn staat van goed (125) weten we dat het huis op de Appelmarkt naast gereedschap en de "zoutpanne" ook planken, "fustagie" (tonringen?), "cartelen", vlees- en boterstanden en allerlei ander kuiperswerk bevatte. In het huis was ook een winkel waarin stonden: een toog, zoutmaten en loden gewichten.

De handelsvoorraad omvatte: 14 razieren koolzaad, 5,5 razieren tarwe, 21 zakken lijnzaadmeel, 8 tonnen olie en niet minder dan 22.000 oliekoeken. Voor het bakken gebruikte hij Engelse smedekolen, waarvan nog 5 zakken voorradig stonden.

Uit de openstaande rekeningen in het klantenboek, vermeld in zijn staat van goed, kunnen we besluiten dat Adriaan Donche in hoofdzaak zout en gewone olie verkocht, maar ook dikke olie, brandolie, oliekoeken en boter. Eén der klanten met openstaande rekening is een zekere Jacob Donche, een schipper uit Handzame, borg staand voor een partij door hem geleverde koeken. Veel van Adriaans producten zullen wel via de Handzamevaart, hetzij zuidwaarts, hetzij noordwaarts naar de IJzer naar zijn cliënten vervoerd geweest zijn.

Adriaan Donche liet ook een oliemolen "nieuwe ghedaen maeken", staande tussen de stad en de IJzer, "op omtrent 4 lijnen lants daer het vervallen kasteel ghestaen heeft". Deze molen en staanpershuisje werden na zijn overlijden en vóór 1742 verkocht aan Pieter Delaey. De "Caerte figuratieve van de stad van Dixmude" van J. Mergaert uit 1753, vermeldt de molen onder nr. 57 (126).

Adriaan Donche werd begraven in de Recollectenkerk, onder een grafsteen die zijn wapenschild toont, met als helmteken drie pluimen. Het grafschrift werd na 1775 aangebracht, misschien wel door zijn kleinzoon François Louis Donche uit Duinkerke. Deze laatste had immers eigenhandig in de begraafakte van zijn vader Frans Adriaan een nota bijgeschreven dat zijn grootvader Adriaan Donche uit Diksmuide afkomstig was, wat ongebruikelijk is en wijst op zijn bezorgdheid om zijn afkomst duidelijk te stellen. De grafsteen bevond zich in de vrouwengang van de St.-Niklaaskerk met volgende tekst (127):

(124) Ph. NAESSEN, *De Minderbroeders Recollecten te Dixmude*, zie hoger, p. 102.

(125) RAB, Brugse Vrije, staten van goed, IJde reeks, nr. 12382 is zijn staat van goed, nr. 13598 is een wezenrekening.

(126) Voor een kopie van deze kaart, zie: R. PIETERS, *Geschiedenis van Dixmude*, zie hoger.

(127) KBB, FM 37, *Epitaphier de Dixmude*, p. 57, alsook SMD, F. VANDEPUTTE, *Graf- en gedenkschriften in de St.-Nikolauskerk te Dixmude*, handschrift 1825. Beide teksten verschillen licht van elkaar, de hier gevolgde versie is deze van F. Vandeputte.

D. O. M.

Vrije Sepulture van d'heer Adrianus Donche fs d'heer en meestere Vincent, burgemeester van Schepene deser stede ende sindick van dit convent, overleden den 15den January 1707 en van Joncvr. Marie Isabelle Reyvaert fa d'heer Pieter zyne huysvrauwe overl. den 8en mei 1740, 't saemen in houwelick geprocreert 7 kinders: Francoise Clare, Claresse Urbaniste tot Brugge, overl. den 16n Oust 1773, oudt 80 jaeren, geprofest 57 jaeren, Jubilarisse 8 jaeren, abdesse 32 jaeren; Joanna Francisca overl. den 15 Mey 1695; d'heer Franciscus Adrianus Josephus overl. den 30 October 1757 oudt schepen te Duynkercke. Vincentius Jacobus overl. den 22 Mey 1700; Adrianus Antonius overl. den 27 November 1740; Petrus Jacobus overl. den 9 Septembre 1741; Nicolaus Vincentius, overl. pitancier den 1 april 1747; mitsgaeders d'heer Pieter Jacobus van Vossem fs d'heer Pieter haeren tweeden man, schepen deser stede, greffier van Hoogledambacht, Staden Swilant en ook sindick van dit convent, overl. den 3n Febr 1713. Voorts van Pieter Joannes Albertus hunne soone, den 13n Maerte 1775, oud 65 jaeren. R.I.P.

Hun kinderen, onder voogdij van Thomas Stalpaert en Pieter Jacob Reyvaert, waren:

1. Francisca Clara, (Isabella Clara genoemd in de staat van goed van haar vader), geboren op 24 aug. 1693, overleden te Brugge op 16 aug. 1773. Zij was geestelijke der Urbanisten (Rijke Klaren) te Brugge en abdis van haar klooster bij haar overlijden.

Ter gelegenheid van haar 25-jarig jubileum als kloosterzuster (29 juni 1766) kreeg zij van haar neef en petekind François Louis Donche uit Duinkerke het manuscript van een rijmwerk van de bekende Duinkerke dichter Michel de Swaen, getiteld: "Het leven en de dood van onsen saligmaker Jezus Christus". Door haar toedoen werd het werk in 1767 te Brugge in druk uitgegeven door J. Van Praet (zie het bericht in de eerste uitgave) (128). Haar neef had het boek geërfd van zijn vader, die het in 1724 van Michel de Swaen gekregen had. Het manuscript zelf werd in 1694 gemaakt.

2. Joanna Francisca, overleden op 15 mei 1695.

3. FRANS ADRIAAN JOSEPH, geboren te Diksmuide op 27 febr. 1696. Hij had een korte loopbaan in het stadsbestuur van Diksmuide.

1716 8ste Schepen op 10

1717 6de Schepen

Hij huwde te Duinkerke op 17 okt. 1719, Angélique Christine du FUMIER, dochter van Mailliard, heer van Coudecastele en van Catharina Boel. Hij overleed

(128) M. De SWAEN, *Het leven en de Dood van onsen Saligmaker Jezus Christus*, Brugge 1767.

te Duinkerke op 30 okt. 1753 in zijn woning in de Rue de St.-Louis, zij overleed aldaar op 19 febr. 1760, op 64-jarige leeftijd. Hij was oud-schepen en directeur van de armendis, en voerde een groothandel. In de overlijdensakte schreef zijn zoon, François Louis eigenhandig bij: "*feu mon pere etoit né de la ville de Dixmude et fils du sieur Adrien Donche*".

4. Vincent Jacob, overleden op 22 mei 1700.

5. Adriaan Anthonis, geboren op 8 febr. 1701, overleden op 27 nov. 1740. Hij huwde met Maria Joanna van DAMME, dochter van Jan, overleden op 16 maart 1770. Waarschijnlijk is het zijn weduwe die in 1753 een communiebank en op 3 okt. 1755 een groot tapijt schonk aan de kerk der Paters Minderbroeders Recollecten (129).

Adriaan was handelaar te Diksmuide en had een korte loopbaan in het stadsbestuur:

1725 9de Schepen op 10	1733 5de Schepen op 10
1726 9de Schepen op 10	1736 Schepen
1727 8ste Schepen op 10	1737 Schepen
1728 8ste Schepen op 10	1738 Schepen

Hij liet geen kinderen na en werd begraven bij de kerk der Recollecten onder een steen met het wapenschild der Donche's (130), met volgende tekst:

D. O. M.

*Sepulture van d'heer Adrianus Anthonius Donche fs. d'heer
Adriaen, schepen deser stadt, overleden den 27 Novembre 1740
ende Joncivr. Marie Vandamme fa Jan, syne huysvr. overl. den
16 Maerte 1770 oudt 67 jaeren. R.I.P.*

6. PIETER JACOBUS, voorvader van een tak der Donche's te Brugge en later te Kortrijk.

7. Nikolaas Vincent, geboren op 1 dec. 1706, overleden te Diksmuide op 1 april 1747. Hij was priester pitancier en geestelijke vader van de kloosters te Diksmuide. Hij woonde te Diksmuide in een hoveniershof achter het gasthuis, dat hij huurde van zijn broer Adriaan. Hij werd begraven in de kerk der Minderbroeders op 4 april 1747 onder een zerk, die volgens de geschiedschrijver van deze kloosterorde, later naar de nieuwe kerk werd overgebracht (131).

P. DONCHE

(129) Ph. NAESSEN, *De Minderbroeders Recollecten te Dixmude*, zie hoger, p. 113.

(130) KBB, FM 37, *Epitaphier de Dixmude*, p. 87, alsook SMD, F. VANDEPUTTE, *Graf- en gedenkschriften in de St.-Nikolauskerk te Dixmude*, handschrift 1825. Beide teksten verschillen licht van elkaar.

(131) Ph. NAESSEN, *De Minderbroeders Recollecten te Dixmude*, zie hoger, p. 119; SBB, nota's J. Weale, *Ville de Dixmude*, omslag 13.